

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Problematika aktivních střelců v komparativní perspektivě

The Issue of Active Shooters in Comparative Perspective

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: PhDr. Václav Adámek

Bc. Tereza Puffrová

Kladno, květen 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Problematika aktivních střelců v komparativní perspektivě** vypracovala samostatně a použila k tomu úplný výčet citací použitých pramenů, které uvádím v seznamu přiloženém k bakalářské práci.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu §60 Zákona č. 121/200 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne

Bc. Tereza Puffrová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce PhDr. Václavu Adámkovi za cenné rady a odborné vedení, které mi poskytoval po celou dobu zpracování diplomové práce.

ABSTRAKT

Obsahem diplomové práce je problematika aktivních střelců. Práce je primárně zaměřena na problematiku školních střelců, jejich psychickou strukturu a motivy. V teoretické části práce jsou definovány základní pojmy týkající se této problematiky, psychologická charakteristika aktivních střelců, typy použitých zbraní a místa útoku. Práce rozebírá roli integrovaného záchranného systému v problematice aktivních střelců a též obsahuje praktické rady pro osoby nacházející se na místě útoku aktivního střelce. Dále je v práci uvedeno několik konkrétních případů střeleckých útoků na amerických školách. V praktické části práce jsou vymezeny cíle a hypotézy. Kvantitativní analytickou metodou je v práci proveden výzkum mínění studentů středních škol, jejich rodičů a zákonných zástupců, pedagogů a pracovníků škol na problematiku aktivních střelců, zda by se dal podobný útok jako na amerických školách očekávat i v České republice, zda se dá útočník předem identifikovat a jaká existují na školách bezpečnostní opatření. Získaná data jsou zpracována ve formě tabulek a grafů. Dále je v praktické části práce komparativní metodou proveden rozbor útoků na americké školy Columbine High School z roku 1999, Virginia Polytechnic Institute z roku 2007 a Sandy Hook Elementary School z roku 2012. V diskuzi je provedena komparace dosažených výsledků s výsledky jiných autorů a se statistikami provedenými různými organizacemi bezpečnostního charakteru. V neposlední řadě jsou v práci uvedeny návrhy na předcházení podobným útokům a minimalizaci obětí. V závěru práce je shrnutí výsledků a cílů.

Klíčová slova: aktivní střelci, střelba ve školách, školní střelci, amok, frustrace

ABSTRACT

The topic of this thesis are active shooters and questions surrounding school shootings. Its prime focus is on school shooters, their psychological profile, and their motives. In its theoretical section, key concepts, the psychological profiles of the active shooters, the types of weapons used, and locations of the shooting are defined. The thesis analyzes the role of integrated public safety networks and also offers practical advice for people who find themselves in the midst of an active shooting. The thesis also discusses several specific American school shootings. The thesis's goals and hypotheses are formulated in the practical section. The author uses the quantitative analytical method to research the opinions of high school students, their parents and legal guardians, teachers, and school workers on the issue of active shooters – whether an attack similar to American school shootings could happen in the Czech Republic; whether a perpetrator could be identified ahead of time; what safety measures exist in schools. The acquired data is then incorporated into tables and graphs. In the practical section there are also comparative analyses of the American school shootings at Columbine High School in 1999, Virginia Polytechnic Institute in 2007, and at Sandy Hook Elementary School in 2012. The discussion compares the author's achieved results with other authors' results and statistics compiled by various organizations with a focus on safety. Finally, the thesis offers proposals for the prevention of similar shootings and minimizing the amount of victims. It concludes with a summary of its results and goals.

Keywords: active shooters, school shooting, school shooters, frenzy, frustration

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Současný stav.....	10
2.1	Vymezení základních pojmů.....	10
2.2	Charakteristika aktivních střelců.....	11
2.3	Školní střelci	13
2.4	Zbraně používané při útocích.....	17
2.5	Místo útoku aktivních střelců.....	18
3	Případy útoků na školách	20
3.1	Columbine High School.....	21
3.2	Gutenberg gymnasium	22
3.3	Red Lake	23
3.4	Sandy Hook Elementary School	24
3.5	Virginia Tech	26
4	Útok aktivního střelce	28
4.1	Jak se chovat při útoku aktivního střelce	28
4.2	Bezpečnostní opatření na školách	30
4.3	Role Policie	32
4.4	STČ Amok	33
4.4.1	Úkoly Policie ČR	35
4.4.2	Úkoly Zdravotnické záchranné služby	38
4.4.3	Úkoly jednotek požární ochrany	38
5	CÍLE PRÁCE.....	39
5.1	Stanovené hypotézy	39
6	METODIKA	41
6.1	Dotazník.....	41
6.2	Komparace	41
7	PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	42
7.1	Výsledky dotazníkového šetření	42
7.2	Komparace útoků aktivních střelců na školy	55
7.2.1	Věk a pohlaví pachatelů	55
7.2.2	Oběti.....	56
7.2.3	Použité zbraně	57

7.2.4	Časový sled událostí.....	59
7.2.5	Psychologický profil	61
7.2.6	Kriminální minulost	64
7.2.7	Shrnutí.....	65
7.3	Vyhodnocení cílů práce.....	68
7.4	Vyhodnocení hypotéz.....	68
8	Diskuze.....	70
9	Závěr	76
10	Seznam použité literatury.....	77
11	Seznam použitých zkratk.....	85
12	Seznam použitých tabulek.....	86
13	Seznam použitých grafů.....	87
14	Seznam příloh	88

1 Úvod

"Odstartujeme revoluci, vyhlášíme válku lidské rase."

Eric Harris

Útoky aktivních střelců jsou v dnešním světě čím dál častějším fenoménem. Mohlo by se zdát, že je to téma sužující především Spojené státy Americké, ale i v Evropě a v ostatních světadílech se postupně zvedá počet podobných incidentů.

Může za to dostupnost zbraní? Někteří experti se domnívají, že ne. Obecně však lze říci, že snadný přístup ke zbraním, jaký funguje v Americe, útočníkům jejich plánování masakru usnadňuje. Můžeme se pouze domýšlet, zda by se útoky především mladistvých odehrály, pokud by si snadno nezakoupili zbraň či pokud by jejich rodinný příslušník zbraň nevlastnil. Velikým argumentem samozřejmě je, že kdo chce zabít – bude zabít. Neočekáváme, že by si strůjce nějakého teroristického činu nedokázal obstarat zbraň nelegálně, což je dnes stejně běžná praxe, avšak mladiství útočníci na školách, kterým je věnovaná převážná část této práce v drtivé většině případů získávají zbraně legální cestou.

Další otázkou pak může být, zda jsme schopni podobným incidentům zabránit. Zřejmě ne. Anebo ne úplně. Snaha dnešní společnosti je samozřejmě omezit vznik podobných útoků na minimum, ať už regulací dostupnosti zbraní anebo důsledným psychiatrickým vyšetřením, avšak vždy se najde někdo, kdo projde, ale neměl by. To se například stalo i v České republice v roce 2015, kdy v Uherském Brodě střílel psychicky narušený muž s legálně drženou zbraní. Zřejmě nelze nikdy podchytit každého, kdo podobný útok plánuje. Proto se v poslední době začíná dbát větší důraz na připravenost obyvatelstva, které by mělo vědět, jak v dané situaci reagovat a samozřejmě ozbrojených sborů, které mají vzniklou situaci řešit. V roce 2013 v České republice vyšel katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému (IZS) s názvem „Amok – útok aktivního střelce“, který obsahuje postup složek IZS v situaci, při níž došlo k násilnému útoku ozbrojenou osobou.

Téma problematiky aktivních střelců jsem si zvolila z důvodů aktuálnosti této hrozby. Školní incidenty se odehrávají v rámci desítek útoků ročně a tento trend se začíná šířit do Evropy a hrozí i v České republice.

Cílem této práce bude přivést ucelený pohled na danou problematiku, zjistit mínění veřejnosti na aktivní střelce a na zabezpečení středních škol a dále vzájemně porovnat tři útoky na americké školy a zjistit případnou podobnost mezi nimi.

2 Současný stav

2.1 Vymezení základních pojmů

Aktivní střelec je osoba, která volí použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Aktivní střelci útočí převážně v oblastech s vysokým výskytem osob a jejich cílem je usmrtit nebo zranit co největší počet lidí. Aktivní střelec může být považován za masového vraha, pokud počet jeho obětí při jednom útoku je vyšší než čtyři, což vychází z klasifikačních schémat FBI. V literatuře se zároveň můžeme setkat s médiem vytvořeným výrazem „šílený střelec“. (Čírtková, 2004; Walch, 2015; STČ-14/IZS; www.fbi.gov)

Osamělý vlk je pojem, který bývá občas nesprávně zaměňován s pojmem aktivní střelec. Ačkoliv jde o dost podobné termíny, které v určité situaci můžou popisovat jedno a totéž, jsou mezi nimi jisté rozdíly. Osamělý vlk je osoba páchající teroristický čin s cílem určité ideologie, náboženství či politiky, ačkoliv se nemusí hlásit k žádné z teroristických organizací. Osamělý vlk jedná individuálně a k určité organizaci se může hlásit až po činu. Je podstatné podotknout, že osamělý vlk může být aktivní střelec – a ve většině případů tomu tak i je. Oproti tomu aktivní střelec může být i osoba, která nejedná na základě žádné ideologie, politiky či náboženství, ale například jedná z osobní msty, na základě psychických problémů či duševní poruchy. (Nosál, 2012; Plocek, 2016)

Amok představuje vražedné jednání ve stavu změněného vědomí, může se jednat o šílenství nebo extrémní zuřivost. Obecně lze amok označit za zkratovité jednání. V historických pramenech můžeme amok nalézt v oblasti válečnictví, kdy vojáci nedbali vlastní smrti a vyřítili se bez strachu proti nepříteli. (Čírtková, 2004; STČ-14/IZS)

Suicidium neboli dobrovolné ukončení života je četný aspekt útoků aktivních střelců. Nejčastěji tak svůj útok ukončují střelci útočící z frustrace, nejméně pravděpodobné je toto chování u střelců s diagnostikovanou duševní poruchou. (Čírtková, 2004) Podle studie FBI, která zkoumala útoky aktivních střelců v USA v rozmezí let 2000 až 2013 skončí sebevraždou pachatele 40% všech útoků. (Blair, 2014)

Maligní narcismus je extrémní forma antisociální poruchy osobnosti, která bývá častým jevem u pachatelů masových vražd a projevuje se jejich přesvědčením o vlastní nadřazenosti. Maligní narcismus se může vyvinout jako sebeobrana proti pocitu méněcennosti, odmítnutí a neúspěchu, osoba je pak přesvědčená o své důležitosti a

fantazíruje o úspěších. Tato porucha se projevuje celkem čtyřmi rysy, a to: narcistickou poruchou osobnosti, asociálním chováním, ego-syntonním sadismem a paranoiou. (Drbohlav, 2013; Látalová, 2013)

Frustrace je pocit hlubokého zklamání, neschopnost dosáhnout daného cíle či neuspokojení potřeb, je způsobena určitou překážkou. Tento pocit nenaplnění cílů či potřeb vede k agresí, kterou pak jedinec nějakým způsobem ventiluje. Frustrace bývá hlavním aspektem právě střelby na školách. (Nakonečný, 2001; Suchý, 2007)

Deprivace označuje nedostatečné uspokojení některých psychických či fyzických potřeb člověka. Můžeme ji chápat jako ztrátu, dlouhodobý nedostatek, zbavení, skrývání či odírání něčeho pro jedince významného ať už z psychické stránky či z fyzické. Nejčastěji bývá označována jako citové strádání. (Vágnerová, 2008)

Stres je stav, kdy je organismus vystaven určitým stresorům a snaží se proti nim bránit či je nějakým způsobem řešit. Obecně se jedná o souhrn fyzických a duševních reakcí na nepříjemný poměr skutečných anebo představovaných zkušeností a očekávání. Psychologický stres se dále dělí na **distres**, který se projevuje nadměrnou zátěží, která může poškodit jedince a vyvolat u něj onemocnění či dokonce smrt, a **eustres**, který je naopak zátěží pozitivní a může jedince stimulovat k lepším výkonům. (Atkinson, 2003)

2.2 Charakteristika aktivních střelců

Pokud bychom chtěli vymezit chování pachatele, je nutné vzít v potaz nejen vnitřní činitele, tedy jeho osobnost, ale také činitele vnější – a to situaci a další podmínky, které jedinec vnímá, zpracovává a hodnotí. Lidé se chovají podle hierarchicky uspořádaného systému plánů vědomých a neuvědomovaných, ve kterých se odrážejí naše emoce, zkušenosti, hodnoty, motivace a podobně. Podle toho, který faktor má na jedince výraznější vliv můžeme dělit delikty na situační, které jsou konány například z afektu, a na delikty připravované. (Matoušková, 2013)

Aktivní střelci se dají rozčlenit z několika hledisek. Forezní psychiatr Park Dietz například dělil pachatele na tzv. pseudocommandos, family annihilators a hit-and-run killers. Zatímco hit-and-run killers, jejichž označení můžeme volně přeložit jako „udeř a uteč“, jednájí z nejrůznějších pohnutek a mají čin pečlivě naplánovaný i s útekem, family

annihilators, neboli rodinné ničitele, Dietz označuje jako otce závislé na alkoholu či jiných návykových látkách, jejichž cílem je vyvraždit vlastní rodinu a nakonec páchají sebevraždu. (Čírtková, 2004; Dietz, 1986)

Poslední skupinou pseudocommandos jsou pachatelé, kteří útočí ve stylu těžce ozbrojených komand. Na své útoky pohlížejí jako na oprávněné z důvodů pomsty za nerovné zacházení a sami sebe vidí jako hrdiny. Přesně tento typ pachatele je aktivním školním střelcem. (Knoll, 2010)

Jako další členění můžeme použít čtyři typy pachatelů definované doktorkou Čírtkovou (2004):

Šílení střelci z frustrace jsou osoby nalézající se v jakési životní tísní navozené vnějšími stresujícími okolnostmi. Může se jednat o klasické důvody, se kterými se normální člověk běžně setkává – o ztrátu zaměstnání, lásky či financí. Tyto osoby navíc ke své frustraci mají i určitou psychologickou diagnózu, která je nakonec dožene k takovému činu, jako je „bezhlavá“ střelba. Psychologické diagnózy u těchto pachatelů jsou nejčastěji maligní narcistické poruchy, problémy s identitou, pasivně agresivní založení, hraniční poruchy osobnosti, uzavřenost a slabá sebekontrola se sklonem k impulzivnímu chování. Jako vedlejší znaky můžeme u těchto osob očekávat zálibu ve zbraních a obtížné navazování mezilidských vztahů. Lez předpokládat, že si tito pachatelé jako první cíl vyberou svou rodinu a pak teprve pokračují ve své střelbě na veřejných místech.

Šílení střelci z fanatismu konají z osobního přesvědčení. Jejich cíle nejsou zcela náhodné, ale vybírají si shromáždění osob, které považují za původce zla. Mezi jejich osobnostními znaky dominuje nesnášenlivost a intolerance. Svůj čin mají pečlivě naplánovaný a jen zřídkakdy završují útok spácháním suicidia.

Šílení střelci kultovního rázu se nechávají nejčastěji inspirovat podobným činem. Obvykle se jedná o mladší jedince, kteří svůj útok pečlivě plánují, a především ho páchají po boku někoho dalšího. Ve většině případů tak na místě činu působí dva pachatelé se zbraní. Podobné útoky jsou i takové, které má na svědomí určitá sekta, tedy ohraničený okruh lidí vyznávající svérázné postoje, hodnoty a rituály, ta však obvykle působí s jinou než střelnou zbraní a ve větším počtu lidí.

Šílení střelci konající na pozadí vážné duševní poruchy jsou nejméně pravděpodobnými pachateli aktivní střelby oproti ostatním typům. Diagnóza jejich

poruch směřuje do oblastí psychóz – schizofrenie, deprese, paranoidní vývoj, paranoia. Jejich čin páchají vždy samostatně a na závěr nepáchají suicidium. Před útokem na neznámé osoby může i nemusí zaútočit na vlastní rodinu, kterou tak ve svých očích „vysvobozuje“. Dalším znakem může být jeho dřívější hospitalizace v odborné péči nebo naopak se činem teprve jeho porucha odhalí.

2.3 Školní střelci

Jak již bylo uvedeno, školní střelci ve většině případů spadají pod kategorii pseudocommandos a zároveň je můžeme zařadit do kategorie šílených střelců z frustrace, ale také z fanatismu.

Ve většině případů jsou útočníci mladiství muži, kteří danou školu buď navštěvují anebo navštěvovali, a to až v 96% případů. Důvod je prostý – znají prostory školy a vědí, kde a kdy zaútočit, aby počet jejich obětí byl co největší. (Ilčík, 2015; www.securitymagazin.cz) Dá se to přisoudit dnešnímu světu, ve kterém děti rychle vyrůstají po fyzické stránce, ale po duševní naopak mnohem pomaleji. Společensky závadné chování v mládí může být znakem poruchy jeho dosavadního vývoje, nevyhovujících vnějších podmínek anebo i z důsledku vážnějšího narušení osobnosti. Dalšími faktory může být i méně závažná přirozená nezralost, bezradnost a nezkušenost. (Matoušková, 2013)

Matoušková (2013) zároveň uvádí charakteristické znaky mladistvých delikventů, a to:

- Jejich snaha chovat se jako dospělá osoba,
- neúspěšná snaha o vyrovnání s fyzickou dospělostí v rozporu s psychickou a sociální závislostí na rodině,
- počátky vzniku pochybností,
- přestání poslouchání autorit,
- vidění nespravedlností světa a chybování rodičů,
- silná kritika k okolí,
- nedokončený individuální a sociální vývoj.

Hlavním znakem, který se bezesporu nachází u všech školních střelců je již zmíněný **maligní narcismus**, tedy extrémní forma antisociální poruchy osobnosti, která se projevuje přesvědčením o vlastní nadřazenosti. (Drbohlav, 2013; Látalová, 2013)

Doktorka Mary Ellen O'Toole z FBI (1999), ve spolupráci s CIRG (Critical incident response group – Skupina odpovědi na krizové události) a NCAVC (National Center for the Analysis of Violent Crime – Národní centrum pro analýzu násilných činů) vydala sborník, ve kterém se mimo jiné zaměřují na profil školního střelce a definují aspekty jeho osobnosti a chování, které si dále uvedeme.

Únik – když student záměrně či omylem odhalí některé své pocity, myšlenky fantazie, či úmysly, které mohou signalizovat nadcházející násilný akt. Tato vodítka mohou být řečena například jako výhrůžky, ultimáta, či se mohou objevit ve školních esejích, denících, básních, dopisech a podobně. Dalším znakem může být i samotné požádání známého či spolužáka o pomoc s činem, většinou ve formě obstarání zbraní. Tyto určité úniky informací mohou být voláním o pomoc, znakem vnitřního konfliktu anebo chvástáním, které na povrch může vyznít nepravdivě, ale přitom jde o vážnou výhrůžku. Právě díky těmto informacím lze nejučinněji předejít chystaným masakrům a včas odhalit pachatele.

Nízká hranice frustrace – student se lehce podráždí, urazí, naštvě a je raněn nespravedlnostmi, které jsou na něm vykonány ať zaslouženě či skutečně nespravedlivě.

Těžko se vyrovnává – ať už s frustrací, kritikou, zklamáním, neúspěchem, odmítnutím či ponížením. Jeho reakce je typicky přehnaná a nedospělá.

Neodolnost – student je neschopný vzpamatovat a sebrat se z nějaké nepříjemné zkušenosti i po uplynutí delší doby od incidentu.

Ukončený milostný poměr – může v osobě zanechat pocity odmítnutí a ponížení a nedokáže rozchod přijmout a vyrovnat se s jeho následky.

„Sběratel nespravedlností“ – kumuluje v sobě vztek ze všech nespravedlností, které na něm byly napáchány. Bez ohledu na to, kolik času již uplynulo, student není schopen zapomenout ani odpustit. Dokonce si může dělat seznam jmen lidí, kteří mu nějak ukřivdili.

Příznaky deprese – na osobě se začínají projevovat znaky deprese, tedy letargie, fyzické vyčerpání, rozmrzelost, černý pohled na svět, pocity nevolnosti a ztráta zájmu o aktivity,

které si dříve užíval. Tyto příznaky se u každého mohou lišit – někteří mohou trpět nepředvídatelnými a nekontrolovatelnými záchvaty vzteku, nenávisti vůči ostatním a pocity bezmoci, jiní mohou být nervózní, nepokojní, nepozorní a mohou trpět poruchami spánku a přijímání potravy.

Narcismus – osoba je zaměřená na sebe a nezajímají jí pocity a potřeby ostatních. Za své neúspěchy viní jiné.

Odcizení – student se cítí jiný než ostatní, je separovaný od kolektivu, trpí pocity hluboké izolace a smutku, cítí, že mezi ostatní nezapadá.

Dehumanizace ostatních – nedokáže vnímat ostatní lidi jako jemu rovny, vidí je jako nelidi či objekty. Tyto myšlenky se nejčastěji objevují v denících pachatelů.

Nedostatek empatie – nerozumí pocitům jiných a považuje je kvůli projevům za slabé či hloupé.

Přehnaný pocit oprávnění – student očekává ojedinělý přístup a je rozčilený, když se mu ho nedostane.

Pocit nadřazenosti – vnímá i prezentuje se jako chytřejší, kreativnější, talentovanější a více zkušený než ostatní.

Přehnaná až patologická potřeba po pozornosti – ať už negativní či pozitivní.

Shazování viny – student odmítá přijmout vlastní odpovědnost a typicky viní jiné.

Nízké sebevědomí – i když se projevuje arogantně, ve skutečnosti trpí nízkým sebevědomím. Nezúčastňuje se školních aktivit a spolužáci ho vidí jako nicku.

Problémy se zvládním vzteku – místo aby projevoval vztek běžnými způsoby, mívá melodramatické záchvaty vzteku anebo naopak zůstává přehnaně ticho. Jeho vztek může přejít do nepředvídatelných a nekontrolovatelných záchvatů a může ho obrátit proti ostatním lidem.

Intolerance – student má obvykle rasistické nebo intolerantní názory vůči jiným skupinám.

Nevhodný humor – jeho humor je děsivý, urážlivý či zákeřný, zkrátka nevhodný.

Snaha manipulovat ostatními – student se neustále pokouší manipulovat ostatními a získávat si jejich důvěru.

Nedůvěra – student je až chronicky nedůvěřivý a podezřívavý vůči motivům a úmyslům ostatních. Tato nedůvěra může přerůst až do paranoidního stadia.

Uzavřené sociální skupiny – student se jeví jako introvert se známými spíše než s přáteli. Je členem nějaké uzavřené malé společnosti. Pachatelé střelby pak nemusí být úplní samotáři, a právě členství určité skupiny může mít důrazný vliv na jeho čin.

Změny chování – dochází k dramatickým změnám chování studenta. Může se to projevit na školním prospěchu nebo náhlém porušování pravidel.

Rigidita a tvrdohlavost – studenti jsou přísní, cyničtí a silně projevují své názory na věci, o kterých vlastně nic nevědí. Postrádají fakta, logiku a důvody, kterými by mohli podložit své názory.

Neobvyklý zájem o násilí – většinou se jedná konkrétně o zájem ve školní střelbu či o podobné akty násilí. Obvykle vnímají pachatele předchozích útoků jako modly či je naopak kritizují za neúspěch – že zabili málo lidí.

Fascinace násilím v médiích – student je fascinován filmy, pořady, počítačovými hrami či muzikou s tématem násilí, nenávisti, smrti, kontroly a destrukce. Tyto aspekty se objevují ve všech jeho zálibách a koníčcích, tráví neúměrné množství času hraním násilných videoher či vyhledáváním obdobné tematiky a zbraní na internetu.

Špatní idolové – jejich idolem je nějaká negativní postava, jak už zmínění pachatelé podobných činů, Satan anebo osoby jako Adolf Hitler.

Chování signalizující hrozbu – student například tráví hodně času trénováním střelby ze zbraní či pročítáním různých násilných internetových stránek. Zanedbává pak své domácí úkoly, nechodí do školy či do práce a už vůbec netráví čas s přáteli.

(O'Toole, 1999)

Do utvoření obrazu o pachateli pak samozřejmě kromě jeho osobnosti a chování spadají i rodinné a školní vazby, jako například chybějící podpora rodiny v dětství (přičemž v mnoha případech pachatel pochází z neúplné rodiny), časté stěhování, nedostatečná kontrola neboli volnost v sledování televize a internetu, šikanování ze strany spolužáků či samotný dosah na zbraně. (Čírtková, 2004; O'Toole, 1999; Langman 2010)

2.4 Zbraně používané při útocích

Už ze samotného pojmu „aktivní střelec“ lze usuzovat, že útočník používá střelné zbraně. Na místo činu si ale mnohdy přinese i bodné a sečné zbraně jako jsou nože, mačety, bodáky a podobně, ty vzhledem k jejich kontaktnímu charakteru použije jen zřídka především v případech osobní msty na konkrétním člověku. (Becker, 1998; Ilčík, 2015) Ojedinele se pak objeví i jiné zbraně jako například plamenomet, který byl použit v roce 2008 ve městě Covina v americkém státě Kalifornii, kde na vánočním večírku zaútočil muž maskovaný za Santa Clause a zavraždil 9 lidí. (Kaminski-Leduc, 2013)

Ze statistik masových útoků v Americe mezi lety 1982 a 2016 vyplývá, že útočníci nejčastěji používají poloautomatické pistole, kterých se v 63 útocích použilo 92. Druhé nejpoužívanější zbraně jsou pušky, které mnohdy bývají poloautomatické či automatické neboli útočné. Těch bylo během 35 incidentů použito 43. Dále se nejčastěji používají brokovnice, které se vyskytly v 21 útocích, a nakonec byly v 18 incidentech použity revolvery. (www.statista.com)

Jak již bylo zmíněno, poslední dobou se čím dál více při útocích využívá útočných pušek. Útočná puška je obecné označení kategorie zbraní, přičemž oficiální označení jednotlivých zástupců této kategorie se liší. Jejich zvyšující se užívání dokazuje fakt, že za posledních 10 let byla útočná puška použita ve 14 masových útocích, z čehož se polovina útoků odehrála od července roku 2015 do června 2016. Tyto zbraně jsou v Americe častým tématem debat. V roce 1994 byly zakázány, ale v roce 2004 opět povoleny vzhledem k nevýrazným změnám na vraždy v době jejich zákazu. Nicméně nelze popřít, že útočné pušky na rozdíl od pistolí dokáží zranit či usmrtit velké množství lidí za krátký časový úsek a z 10 útoků s největším počtem zraněných a usmrcených byly použity v 7 případech. (Ingraham, 2016)

Obecně právo vlastnit zbraň je v posledních několika desetiletích hodně diskutované téma. V Americe je toto právo zakotveno v druhém dodatku Ústavy. Američané vlastní přibližně 270 milionů střelných zbraní, takže padá zhruba jedna zbraň na jednoho obyvatele země, nicméně většina Američanů má zbraní víc, takže jsou přibližně v jedné třetině domácností. Lidé vlastní především dlouhé zbraně určené k lovu a ke sportovní střelbě, pistole jsou v Americe určeny k osobní ochraně. Přístup ke zbraním se samozřejmě v každém z 50 států USA liší od mírných po velmi přísné, ale to nic nemění na faktu, že ročně zemře na následky poranění střelnými zbraněmi až 30 000 Američanů,

což mohou mít na svědomí především špatná a nedostatečná legislativní opatření. (Spitzer, 2010)

O úpravě legislativy týkající se držení zbraní se diskutovalo i v Evropě. V březnu roku 2017 Evropský parlament schválil zbraňovou směrnici omezující legální držení některých zbraní. Týká se to především krátkých poloautomatických zbraní se zásobníky na více než 20 nábojů a dlouhých poloautomatických zbraní se zásobníky na více než 10 nábojů. Tato směrnice má být pro Evropu krokem v boji proti terorismu, což zřejmě není úplně vhodné odůvodnění, jelikož teroristé většinou nezískávají zbraně legální cestou. Nicméně tato směrnice může prospět především v oněch útocích aktivních střelců, kteří často používají legálně držené zbraně, což potvrzuje statistika z USA, kde od roku 1982 došlo k 79 masovým stříleckým útokům a z těchto útoků bylo 63 provedeno legálně koupenou zbraní. (Ingraham, 2016; Valášek, 2017)

2.5 Místo útoku aktivních střelců

Aktivní střelec bude ve většině případů volit jako cíl svého útoku místo s co největší koncentrací lidí, aby počet zraněných a obětí dosáhl co největšího čísla. Z již provedených útoků víme, že si útočníci převážně vybírají takzvané „soft targets“ neboli měkké cíle jako jsou obchodní centra, parkoviště, školy, restaurace apod. (ANZCTC, 2015)

Celkové rozdělení je následující:

- obchodní oblasti – obchodní domy, nákupní třídy, kancelářské budovy,
- vzdělávací zařízení – od základních až po vysoké školy,
- dopravní prostředky, nádraží, metro
- otevřená prostranství – parkoviště, náměstí, ulice,
- vládní zařízení – vojenská a nevojenská,
- soukromé domy,
- náboženské objekty,
- zdravotnické a sociální zařízení.

V mnoha případech však střelec neútočí pouze na jednom místě, ale na více. Například ze soukromého domu pokračuje na otevřené prostranství anebo do určitého objektu. Útok

pak téměř vždy končí zásahem bezpečnostního orgánu či jeho příjezdem na místo, do té doby cesta útočníka a jeho střelba nekončí. (Blair, 2014)

Podstatné je zmínit, že široké spektrum potencionálních míst útoku ztěžuje práci bezpečnostních složek a možnou přípravu na situaci. Dokud byl světovým fenoménem terorismus páchaný na symboly a strategická místa, dalo se přibližně předpokládat, kde násilí udeří. Ale dnes přestává být bezpečným místem celý veřejný prostor, včetně naprosto bezvýznamných ulic či náměstí. (BIS, 2014)

3 Případy útoků na školách

Střelba na školách je pravděpodobně nejvíc rozšířeným fenoménem především ve Spojených státech Amerických, nicméně podobné incidenty zasáhly všechny světadíly, i když v o dost menším měřítku než USA, kde dochází k desítkám útoků ročně.

Mezi zřejmě první případ útoku na vzdělávací zařízení můžeme považovat takzvaný Enoch Brown school massacre, který se odehrál za Pontiacovy války, povstání indiánských kmenů proti politice Velké Británie, v americké Pensylvánii v roce 1764. Útok je pojmenovaný podle ředitele školy Enocha Browna, který se spolu s devíti dětmi ten den stal obětí útoku čtyř delawarských indiánů. (Glenn, 2014) Ke konci 19. století se odehrává útoků na školy čím dál víc a to nejen v Americe, ale také v Kanadě a později se podobný incident objevuje i v Evropě, konkrétně v Německých Brémách, kde v roce 1913 zaútočil učitel a zavraždil pět studentek. (Schlott, 2013)

Většinou se jedná o útoky na jednotlivce, především z důvodů osobní msty. V minulosti často útočili učitelé, asistenti, ale také samozřejmě sami studenti. V poslední době se rozrostl počet masových útoků provedených studenty inspirovaných střelbou na Columbine High School v roce 1999.

Mezi zatím poslední útoky ve školách patří útok na West Liberty-Salem High School v USA z 20. ledna 2017 a útok na Tocqueville High School, ve Francii z 16. března 2017. Ve West Liberty sedmnáctiletý Ely Serna vážně zranil šestnácti letého spolužáka Logana Colea výstřely z brokovnice. Podle vyšetřování nebyl Cole předem zamýšlený cíl a Sern měl údajně plánovat rozsáhlejší útok na celou školu. Ve Francii pak útočil rovněž sedmnáctiletý pachatel vyzbrojen dvěma pistolemi, puškou a granáty a podařilo se mu zranit 8 lidí, než byl zatčen. (BBC, 2017; www.whio.com)

Ve vědecké části této práce si rozebereme tři níže zmíněné útoky, a to na Columbine High School, což byl první dlouhodobě plánovaný masový útok spáchaný studenty. Dále útok na Virginia Tech, který si vyžádal největší počet obětí, a nakonec útok na Sandy Hook, což byl útok na základní školu, kde zemřelo 20 dětí ve věku šest a sedm let. Všechny tyto tři útoky se významně podepsaly na dějinách USA i zbytku světa.

3.1 Columbine High School

20. dubna 1999 v oblasti města Littleton v americkém státě Colorado zaútočili dva mladíci, osmnáctiletý Eric Harris a sedmnáctiletý Dylan Klebold, na střední školu Columbine, ve které oba studovali.

Harris s Kleboldem dorazili do školy krátce po jedenácté hodině dopoledne ozbrojení brokovnicemi, krátkou puškou a poloautomatickou pistolí. Nejprve šli do jídelny, kde nastražili dvě tašky s propanovými bombami, které měly krátce nato vybuchnout. Mezitím oba vyrazili ven před školu, kde začali se střelbou do ostatních studentů a zaměstnanců školy. Když zjistili, že jejich zařízení selhalo a bomby nevybuchly, stočili svojí smrtící cestu zpět do školy. 47 minut po prvním výstřelu do školy dorazil SWAT team a Harris s Kleboldem před ním unikli do knihovny, kde nakonec oba spáchali sebevraždu. (CNN, 2016; www.history.com)

Celkem si jejich útok vyžádal životy 12 studentů a jednoho učitele, zraněných bylo dalších 24 lidí. Kdyby fungovalo jejich nástražné výbušné zařízení, obětí by mohly být až stovky, jelikož se v té době v okolí pohybovalo okolo 450 lidí.

Dlouhou dobu se spekulovalo o motivu jejich činu. Diskutovalo se o šikaně obou mladíků ze strany spolužáků, což podporoval nález jejich deníků a zároveň i výpovědi některých spolužáků, což naznačuje mstu. V denících oba pachatelé zároveň oslavovali útok v Oklahoma City v roce 1995, kde Timothy McVeigh pomocí bomby zavraždil 168 lidí a zranil dalších 500, a přemýšleli nad tím, jak by útok provedli oni a jaké by bylo zapsat se do historie podobným činem. (Cullen, 2010; Payne, 2010)

Dále se objevily zmínky o jejich zálibě v násilných počítačových hrách, a také o jejich členství v gotické skupině, která si říká „Trenchcoat Mafia“. Tato skupina se mimo zálibu v gotickou a metalovou hudbu vyznačuje také fascinací zbraněmi, armádou a nacizmem. Zřejmě nebyla náhoda, že si pro útok vybrali den výročí narození Adolfa Hitlera, ačkoliv se v médiích diskutovalo také o spojitosti s vydáním alba industriální rockové skupiny KMFDM s názvem „Adios“, jíž byli Harris s Kleboldem fanoušky. (BBC; www.history.com) Mimo motiv byl také pokus o nalezení vzorce jejich útoku – zda si brali za cíl určité studenty, či zda bylo jejich střelení náhodné. Objevily se domněnky, že Harris s Kleboldem stříleli především na oblíbené školní sportovce a na osoby věřící. To podporoval nález jejich modované, tedy upravené, hry Doom, kde dva nezranitelní střelci s nekonečnou zásobou zbraní útočí právě v prostorách Columbínské školy a následně i

jejich hře podobné video, kde v trenchcoatech zabíjejí školní sportovce. Co se náboženského motivu týče, tak tuto skutečnost zprvu podporovala smrt studentky Cassie Bernallové, které se útočníci zeptali, zda věří v boha, a když odpověděla, že ano, tak jí zastřelili. Později se však ukázalo, že se takto zeptali i jiného studenta, který také odpověděl kladně a nechali ho jít. Vzhledem k nejasnosti důkazů se nepodařilo jednoznačně určit cíl střelby a lze předpokládat, že oběti byly vybrány náhodně – a to vzhledem k nastraženým bombám, které měly usmrtit stovky náhodných studentů. (Anderson, 2000; Simpson, 1999)

Po tomto incidentu se v médiích řešila bezpečnost na školách, šikana, dostupnost zbraní, náboženství i násilné hry a filmy. Několik rodin pozůstalých dokonce žalovalo některé společnosti zabývající se vývojem a distribucí videoher. Bohužel byla opomíjena opravdová a jasná fakta, a to například, že oba mladíci byli v roce 1998 zadrženi za krádež a poslání do nápravného programu, z kterého byli však pro vzorné chování předčasně propuštěni. Nicméně Harris musel docházet na lekce zvládání vzteku a začal brát antidepressiva, kvůli kterým ho později nevzali do armády. Další alarmující událostí bylo, když ve stejném roce rodiče jednoho z Harrisových spolužáků upozornili policii, že Harris vyhrožuje jejich synovi smrtí a že na své internetové stránce zveřejňuje svá prohlášení, že konstruuje propanovou bombu. Policie oznámení řešila, nicméně pro nedostatek podkladů nedostala povolení k prohledání Harrisova domu. (Brown, 2002; CNN, 2016; Cullen, 2010; Škrampal, 2009)

V roce 2009 se profesor Aubrey Immanuel podílel na tvorbě knihy, ve které uvádí, že Harris trpěl maligní narcistickou poruchou, paranoiou, nekontrolovatelnou agresivitou a vykazoval známky sadismu. (Kass, 2009) Zda by se útok uskutečnil bez Erica Harris nevíme, ale zdá se, že právě on byl hlavním strůjcem.

3.2 Gutenberg gymnasium

Jak již bylo zmíněno výše, případy střelby na školách nejsou výsadou pouze Amerických států. 26. dubna v roce 2002 devatenácti letý Robert Steinhäuser zaútočil na Gutenbergské gymnázium v Německém Erfurtu. Incident je známý jako Erfurtský masakr a je považován za nejhorší incident po druhé světové válce.

Steinhäuser byl ještě půl roku před útokem student řečeného gymnázia. Ze školy byl vyloučen kvůli falešné lékařské zprávě, kterou vytvořil jako omluvenku pro svou

dlouhodobou absenci. Jeho rodiče o tom však neměli tušení, a ještě v den útoku se s ním loučili a přáli mu štěstí ke zkoušce z matematiky. Steinhäuser krátce před jedenáctou hodinou dopoledne vstoupil do školy a na toaletách se převlékl do černého obleku ve stylu ninji a lyžařské kukly, pak se vydal do své bývalé třídy, kdy jeho spolužáci psali test z matematiky. Podle svědků oznámil učitelce, že nic psát nejde a začal střílet.

Chodil od třídy ke třídě, ignorujíc studenty a zabíjel učitele. Celkově jich zabil 13, než se střetnul s vyučujícím Rainerem Heisem, kterému údajně řekl, že už toho dnes bylo dost. Po krátké rozmluvě se Heisovi podařilo Steinhäusera strčit do prázdné místnosti a zamknout ho tam. Poté Steinhäuser spáchal sebevraždu. (Geipel, 2004; Webb 2014)

Ten den zemřelo 13 učitelů, 2 studenti ve věku čtrnáct a patnáct let a jeden policista, kterého Steinhäuser zastřelil z okna.

Ukázalo se důvodné podezření, že Steinhäuser útok dlouhodobě plánoval vzhledem k tomu, že se rok předtím stal členem zbrojního klubu a legálně si opatřil pistolí Glock a brokovnici, které použil během útoku. Média zároveň poukazovala na velké množství náhradní munice, kterou Steinhäuser musel dlouhodobě shánět na černém trhu a jeho dobrý výcvik, protože se svým obětím střefoval přímo do hlavy. (BBC, 2002)

3.3 Red Lake

Útok na Red Lake Senior High School, v americkém státě Minnesota, který byl zřejmě inspirovaný masakrem na Columbinské střední škole, uskutečnil 21. března 2005 šestnáctiletý student Jeffrey James Weise.

Jeffrey Weise si prošel složitým dětstvím, jeho rodiče spolu nikdy nežili a zprvu ho vychovávala matka, která měla vážné problémy s alkoholem. Když mu byly tři roky, vzali si ho do péče jeho prarodiče. O pět let později jeho otec spáchal sebevraždu. Za další dva roky měla jeho matka vážnou autonehodu, po které zůstala s trvalým poškozením mozku. Z Weise vyrostl problémový mladík, který, ačkoliv byl uzavřený a tichý, se dostával často do rvaček. Dvakrát se pokusil spáchat sebevraždu, bral antidepresiva, jejichž dávkování mu doktor zvýšil týden před útokem. (Kerr, 2012; Webb, 2014)

Obdivoval Adolfa Hitlera, byl fascinován nacizmem a fašismem, a navíc jeho oblíbený film byl snímek Elephant od režiséra Guse Van Santa z roku 2003 o střelbě na Columbinské střední. Dokonce ve škole vyhrožoval střelbou na výročí Hitlerových

narozenin – zároveň 5. výročí střelby na Columbinské střední škole, a kvůli tomu byl nakonec vyloučen. (Kerr, 2012; Webb, 2014; www.thesmokinggun.com)

V den útoku, 21. března 2005, Jeffrey Weise nejprve zastřelil svého dědu, Daryla Lussiera, který byl shodou okolností člen místní policie, a jeho přítelkyni Michelle Siganu. Poté vzal dědovy policejní zbraně – Glock a brokovnici, neprůstřelnou vestu a jeho policejním autem zamířil k Red Lake Senior High School, kde několik měsíců před útokem studoval.

Jeho střelba začala před třetí hodinou odpoledne u vchodu, kde nejprve zabil neozbrojeného člena ochranky, a pak pokračoval dál do školy. Zavraždil zde 5 studentů a vyučující. Celkem tedy zabil 9 lidí, a nakonec po příjezdu policie i sebe. (CNN, 2005; Morales, 2005)

Údajně se studentů ptal, zda věří v boha, což naznačuje inspiraci útoku v Columbine High School. (Enger, 2015; Kerr, 2012; Webb, 2014)

3.4 Sandy Hook Elementary School

14. prosince roku 2012 se odehrál útok na základní školu Sandy Hook ve městě Newton v americkém státě Connecticut.

Za útok byl odpovědný dvacetiletý Adam Lanza, který toho dne nejprve zavraždil svou vlastní matku, Nancy, a sebral její střelné zbraně včetně poloautomatické útočné pušky, a pak, okolo půl desáté ráno, zamířil do školy v Newtonu. Ředitelka školy, Dawn Hochsprung, nechala dříve téhož roku nainstalovat bezpečnostní systém do školy, který uzamykal dveře, takže když Lanza dorazil, musel si cestu dovnitř doslova prostřílet. Pak začal pálit do kolemjdoucích.

Mezi jeho prvními oběťmi byla sama ředitelka školy a školní psycholožka Mary Scherlach, které se spolu se zástupkyní ředitelky Natalií Hammond vydaly prozkoumat hluk na chodbu. Natalie Hammond byla zraněná, ale útok přežila díky tomu, že předstírala smrt. Lanza následně zamířil do oblastí, kde se nacházely první třídy a školka. V jedné ze tříd zavraždil všech 14 studentů, v další 6. (CNN, 2012)

V 9:35 přišla první hláška na policii a první policisté dorazili do školy necelé čtyři minuty po ohlášení. Jakmile Lanza zjistil, že se blíží policie, obrátil zbraň proti sobě a spáchal sebevraždu. Celý útok trval přibližně deset minut.

Ten den bylo zavražděno 26 lidí, z čehož bylo 20 dětí převážně ve věku šesti let a 6 dospělých zaměstnanců školy.

Po ukončení zásahu začala policie pátrat po motivu celého útoku, nicméně to se nepodařilo. Adam Lanza po sobě nezanechal žádné dopisy ani videa, kde by vysvětloval důvod svého útoku, ani nic, co by naznačovalo přípravu. Školu Sandy Hook navštěvoval mezi lety 1998 až 2003, ale po ukončení studia s ní neměl žádné další spojení a jeho motiv zůstal neobjasněn. To vedlo ke vzniku nejrůznějších teorií a fám, jako například, že jeho matka, Nancy Lanza, ve škole pracovala, nebo že v den útoku se dostal Adam Lanza do potyčky se čtyřmi zaměstnanci školy. Také se vyskytla domněnka, že za útokem stál starší bratr útočníka, Ryan, jelikož u sebe měl mít Adam jeho identifikační průkaz. Ryan se sám policii přihlásil a později byl očištěn a separován od útoku. (Stoller, 2013; Webb, 2014)

Adam Lanza pocházel z rozvedené rodiny. Jeho matka byla po rozvodu dobře finančně zabezpečená a nepracovala, ale měla zálibu ve zbraních, ke které vedla i dva své syny. Adam měl mimo to oblibu v násilných počítačových hrách a byl fascinován masovými vraždami, především střelbou na Columbine High School. Byl samotář a údajně poslední tři měsíce před útokem nevycházel z domu ani nekomunikoval se svou matkou, se kterou bydlel. Navíc trpěl Aspergerovým syndromem, což je autistická porucha s narušením sociální interakce, komunikace a představitosti. (Stoller, 2013; www.aspergeruvsyndrom.cz; www.biography.com)

Jeho snem bylo vstoupit do armády a obecně se velmi zajímal o vojenskou tematiku. Ve sklepě domu policie odhalila herní místnost, která byla plná nejen videoher, časopisů a plakátů s válečnou tematikou, ale také Lanzovými kresbami, znázorňujícími znetvořené mrtvoly. (Bates, 2013)

V roce 2015 vznikla organizace Sandy Hook Promise, kterou zaštiťují rodiny některých obětí ze Sandy Hook. Organizace se zaměřuje na bezpečnost dětí na školách, ale také na otázku bezpečnosti zbraní a boji proti dětským sebevraždám. V roce 2016 společnost vydala video, ve kterém se snaží upozornit na skutečnosti, kterých si běžně lidé nevšímají. A právě takové skutečnosti mohou někdy včas odhalit chystaný útok. (www.sandyhookpromise.org)

3.5 Virginia Tech

16. dubna 2007 se odehrál dosavad nejkrvavější útok na školách, a to ve Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg v americkém státě Virginia. Útočníkem byl dvaceti tříletý student Seung-Hui Cho, celkem zavraždil 32 lidí.

Vše začalo okolo sedmé hodiny ranní, kdy Cho vzal své poloautomatické 9mm Glocky a vydal se na West Ambler Johnston Hall, kolej, kde v tu dobu bylo 894 studentů. Tam zavraždil dva studenty. Není úplně jasné, proč se na kolej Cho vydal. Spekuluje se o jeho posedlosti studentkou prvního ročníku Emily Hilscher, která se stala jeho první obětí. Nicméně neprokázalo se, že by Emily útočníka vůbec znala. Jeho druhou obětí byl dvaceti dvouletý student Ryan Clark, který přispěchal Emily na pomoc. Poté Cho z West Ambler odešel a vrátil se na svou kolej, kde se v pokoji převlékl, vymazal emaily a odstranil pevný disk ze svého počítače. Nikdy se nenašel jak pevný disk, tak ani jeho mobilní telefon. (Kerr, 2012)

O dvě hodiny později zamířil na poštu, odkud odeslal balíček s dopisy a videem do NBC News, a pak se vydal do Norris Hall, katedry inženýrských věd a mechaniky. Na místě pomocí řetězu uzavřel vstupní vchod a nechal zde zprávu, že pokusy o otevření povedou k výbuchu bomby. Pak zamířil do druhého poschodí, odkud chodil od učebny k učebně a střílel na každého, koho spatřil.

Po přibližně dvanácti minutách se do budovy dostala policie, v tu samou chvíli se Cho zavřel do jedné z učeben a obrátil svou zbraň proti sobě. Celkem ve škole zavraždil 30 lidí, 27 studentů a 5 pracovníků fakulty, 17 dalších osob bylo zraněno.

Seung-Hui Cho byl jihokorejský přistěhovalec s psychickými problémy. Vždy měl problémy udělat si přátele a jen zřídkakdy promluvil. Jeho rodina si myslela, že trpí autismem, ale ukázalo se, že jde o selektivní mutismus, tedy narušení komunikační schopnosti, kdy osoba v určitých situacích či před určitými lidmi nedokáže mluvit, ačkoliv za jiných okolností s tím problémy nemá. (McHolm, 2005)

Ve Virginia Tech začal v roce 2003 studovat angličtinu, v té době se jeho chování začalo zhoršovat. Se spolužáky se moc nebavil, představoval se jako „Question Mark“, tedy otazník. Byl vyhozen z hodin poezie kvůli fotografování nohou spolužaček. Také byl obviněn z toho, že spolužačky pronásleduje. Postupně přestával do školy chodit a dělat

jakoukoliv práci. Většinou jen seděl a prázdňě hleděl z okna, nebo si psal na počítači. Jeden spolužák, Andy Koch, později vypověděl, že mu Cho začal volat a tvrdil mu, že je jeho bratr. Také mu vyprávěl smyšlené příběhy o tom, že má přítelkyni z vesmíru nebo že tráví prázdniny s ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Později se Cho Kochovi svěřil, že chce spáchat sebevraždu, protože ho odmítla dívka, se kterou si psal. Na to Andy Koch upozornil vedení školy a Cho byl poslán do psychiatrické léčebny, odkud byl ovšem ihned propuštěn. Údajně popřel své sebevražedné tendence a neprokazoval symptomy poruchy myšlení. To se stalo v roce 2005. Rok po svém propuštění si koupil pistole Glock a Walther a o dalších několik měsíců později provedl útok. (Kerr 2012; CNN, 2007)

V balíčku, který dorazil do NBC News, byl psaný manifest, ve kterém Cho vyjadřuje vztek a rozhořčení a svou touhu vše urovnat. Chce se mstít za všechny špatnosti, které na něm byly napáchány, ale již nespécifikoval, jaké. Také se často odkazoval na „Erica a Dylana“, tedy zřejmě na útočníky z Columbine High School. Dále v balíčku bylo několik Choových fotografií – některých, kde se normálně usmívá a některých, na kterých drží zbraně. Zároveň přišlo CD s řadou videí, ve kterých si Cho stěžuje na své rozmazlené spolužáky a vysvětluje důvod svého útoku. (Johnson, 2007)

„Nemusel jsem to udělat. Mohl jsem odejít, mohl jsem utéct, ale ne, už nebudu dál utíkat. Není to pro mě, je to pro moje děti, mé bratry a sestry.“

„Měli jste stovky miliónů šancí a možností, jak se vyhnout dnešku, ale vy jste se rozhodli prolít mou krev. Zahnali jste mě do kouta a dali mi jen jednu možnost. Rozhodnutí bylo na vás. Teď máte na rukou krev, která se nikdy nesmyje. Měli jste všechno, co jste chtěli. Váš mercedes nebyl dost, vy spratci. Vaše zlaté náhrdelníky nebyly dost, vy snobi. Vaše svěřenecké fondy nebyly dost. Vaše vodka a koňak nebyly dost. Všechna vaše zhýralost nebyla dost. Tohle všechno nestačilo, aby to naplnilo vaše požitkářství. Měli jste všechno.“ (Cho, 2007)

Dále také řekl, že díky těmto lidem zemře jako Ježíš Kristus, který inspiruje generace slabých a bezbranných lidí.

4 Útok aktivního střelce

Pravděpodobnost útoku aktivního střelce v České republice není vůbec mizivá. A ať už někteří lidé argumentují slovy, že „nejsme v USA“, tato hrozba je pro republiku velmi významná a aktuální.

Jak již bylo zmíněno, 24. února roku 2015 se stal v Uherském Brodě zatím první útok aktivního střelce na území České republiky. Útočníkem byl šedesáti dvouletý psychicky narušený muž a jako cíl si vybral v poledních hodinách restauraci Družba, kde zastřelil osm lidí a následně spáchal sebevraždu. (Štěrba, 2015) O čtyři měsíce dříve žena trpící schizofrenií vnikla na střední školu ve Žďáru nad Sázavou a ubodala studenta. V roce 2009 policie zadržela sedmnáctiletého studenta gymnázia v Novém Bydžově, který chystal bombový útok na školu. V březnu roku 2004 student učiliště ve Svitavách pobodal svého učitele, který po převozu do nemocnice zemřel. V lednu roku 1998 šestnáctiletý student gymnázia v Rájci-Jestřábí zaútočil železnou tyčí na učitelku němčiny. Tyto a další podobné incidenty bohužel nejsou ojedinělé. (Černá, 2015; www.securitymagazin.cz)

4.1 Jak se chovat při útoku aktivního střelce

Vzhledem k variabilitě možných útoků neexistuje univerzální rada, jak postupovat, přesto dnes existují agentury specializující se na školení o útocích aktivních střelců a nejrůznější příručky a manuály. Americké ministerstvo vnitřní bezpečnosti (U.S. Department of Homeland Security) v roce 2008 vydalo dokument s názvem „Active Shooter: How to Respond“, ve kterém doporučuje chování při útoku. V dokumentu uvádí, že útoky aktivních střelců jsou nepředvídatelné a rychle se vyvíjejí, a že úkolem bezpečnostních složek je zneškodnit pachatele a minimalizovat újmu na obyvatelstvu. Bohužel, takovéto incidenty obvykle trvají v rámci 10 až 15 minut, takže než bezpečnostní složky dorazí na místo, může už být pozdě. Proto by měl být každý zvláště psychicky i fyzicky připraven na útok aktivního střelce. (DHS, 2008; Řešátko, 2015)

Obecné rady jsou:

- Být obeznámen se svým okolím a vším možným nebezpečím
- Zjistit, kde jsou dva možné východy ze zařízení, ve kterém se nalézáme
- Pokud jsme v kanceláři, zůstaneme na místě a zatarasíme dveře
- Pokud jsme na chodbě, ukryjeme se v místnosti a zatarasíme dveře

- Jako poslední možnost, pokud jsme v blízkosti střelce a již není úniku, naše největší šance je pokusit se ho zneškodnit
- Zavolat krizové číslo, jakmile je to možné
(DHS, 2008)

Pokud je střelec v naší blízkosti, platí tři základní možnosti jednání:

- **Útěk** – Pokusíme se nalézt jakoukoliv možnou cestu k útěku. Při útěku máme v hlavě plán a trasu únikové cesty. Nevracíme se pro osobní věci, necháme všechno na místě. Dáváme pozor na dění kolem sebe, abychom neběželi k útočnickovi. Ostatním pomáháme jen tak, abychom se sami nevystavovali riziku. Varujeme lidi, upozorňujeme ty, kteří běží jiným směrem, pomáháme zraněnému s chůzí, ale necháme za sebou těžce zraněné umírající lidi a lidi v šoku, kteří přes výzvy odmítají naši pomoc. Pokud se nám podařilo utéci z útočnickovy blízkosti, pokračujeme v cestě dál, jelikož se útočníci většinou přesouvají.
- **Úkryt** – Pokud neexistuje úniková cesta, pokusíme se schovat, ideálně ve chvíli, kdy jsme mimo střelcovu zornou pole. Ukryváme se do místností, za velké objekty, které nám poslouží jako štít v případě střelby. Pokud jsme v prostoru s dveřmi, uzamkneme je a zabarikádujeme, abychom střelci znemožnili přístup. Zhasneme světla, vypneme telefonní mobily a další zvuková zařízení jako rádia a televize, které by mohly útočnicka přilákat. Vyhýbáme se oknům a položíme se na podlahu, abychom se vyhnuli případným střelám, které projdou přes zdi či dveře. Zároveň musíme počítat s možným odhalením, tudíž je dobré najít si improvizovanou zbraň a promyslet si situaci, kdy budeme muset na střelce zaútočit.
- **Útok** – jako poslední možnost, kdy se ocitneme tváří v tvář útočnickovi a žádný útěk ani úkryt není možný, pokusíme se útočnicka fyzicky zneškodnit. Napadneme ho s co největší agresivitou, házíme po něm předměty kolem, křičíme. Pokud jsou kolem další lidé, je ideální se s nimi domluvit, protože útok ve více lidech zvyšuje šanci na přežití. Jestliže se nám podařilo útočnicka odzbrojit, nebereme jeho zbraň do rukou, jelikož by si policie mohla splést oběť s útočnickem.

V neposlední řadě je důležité zavolat policii a pokusit se jí poskytnout co nejvíce informací – jak vypadá útočník, kolik jich je, jaké mají zbraně, kolik je předpokládaných obětí a podobně. Pokud jsme schovaní a nemáme šanci mluvit, necháme zapnutý telefon,

aby operátorka mohla slyšet, co se děje. Vždy dbáme pokynů policie. (DHS, 2008; Řešátko, 2015)

4.2 Bezpečnostní opatření na školách

Česká školní inspekce v roce 2014 provedla průzkum na školách ohledně personálního a technického zabezpečení, jeho výsledky publikovala v tematické zprávě (2014). Průzkum byl proveden na 56,4% škol zapsaných ve školském rejstříku, a to na mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách. Ukázalo se, že nejčastějším způsobem zabezpečení proti vniknutí a pohybu cizích osob jsou zamčené vstupní dveře. Toto zabezpečení je zároveň v mnoha mateřských školách jediné zabezpečení, které na škole funguje. Ve 30% zkoumaných základních škol pak byly nainstalovány kamerové systémy, které o něco víc (48%) jsou na středních školách. Téměř v polovině zkoumaných středních škol zároveň fungovaly vstupy na elektronickou kartu či čipy. U personálního zabezpečení pak nejčastěji fungoval pedagogický či nepedagogický dohled. Minimálně na školách fungovaly pracovníci bezpečnostních služeb, přítomnost městské policie či Policie ČR. (ČŠI, 2014)

Na školách tedy fungují buď **technická** anebo **personální** zabezpečení.

Technická zabezpečení:

- Elektronické karty/čipy
- Vstup do školy po zadání kódu
- Kamerové systémy
- Zamčené dveře se zvonkem

Personální zabezpečení:

- Pedagogický dohled u vstupu/v prostorách školy
- Nepedagogický dohled u vstupu/v prostorách školy
- Vrátný
- Služby žáků/studentů
- Pracovník bezpečnostní služby
- Přítomnost městské policie/Policie ČR

V reakci na šetření České školní inspekce a zároveň i na událost ve Žďáru nad Sázavou, kdy psychicky narušená žena vnikla do tamního gymnázia a ubodala jednoho ze studentů, se Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT) rozhodlo učinit jisté kroky k zajištění větší bezpečnosti na školách. Zprvu MŠMT vydalo metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Dále vznikl fond na podporu zabezpečení škol a školských zařízení, které nebudou mít zajištěnou bezpečnost podle stanoveného standardu. MŠMT zároveň připravilo vzdělávací programy pro zaměstnance škol k prevenci, předcházení a jednání v rizikových situacích a metodické a výukové materiály pro děti, žáky a studenty v oblasti chování za MU. Jako posledním krokem plánuje MŠMT vydat ve spolupráci s Českou školní inspekcí, Ministerstvem vnitra, Integrovaným záchranným systémem a zřizovateli škol podrobnější strategii bezpečnosti a ochrany zdraví všech účastníků vzdělávání. (MŠMT, 2015)

Technické zabezpečení u vstupu do škol je samozřejmě vhodné proti vstupu nepovolaných osob, nicméně nemůže zabránit ve vstupu aktivnímu střelci, který je studentem školy. Proto je dobré dbát důraz na krizový management, který bude dbát na opatření v takovýchto situacích. Školy by proto měly:

- Určit zaměstnance, který bude vykonávat funkci krizového manažera a bude odpovědný za vyhodnocení bezpečnostní situace ve škole a zároveň za spolupráci se složkami IZS.
- Sledovat sociální sítě, naslouchat dění ve škole, o čem si povídají žáci apod. Takto získané informace využívat a nepodceňovat, protože mohou předem upozornit na možné ohrožení školy.
- Kontaktovat krajské preventisty Policie ČR, jakmile je sebemenší podezření na možný útok.
- Spolupracovat s profesionály, kteří se zabývají bezpečností, nechat si zpracovat bezpečnostní audit, využít bezpečnostní technologie.

(www.securitymagazin.cz)

V mnohých případech je útočník identifikovatelný ještě před vstupem do školy – má u sebe zbraně či je charakteristicky oblečen, proto přítomnost ostražky nebo vyškoleného pracovníka školy může minimalizovat dopad útoku prostým zamčením dveří a zahájením evakuace studentů do bezpečných prostor školy. V amerických školách navíc běžně fungují takzvaní School Resource Officers, což bychom mohli přirovnat k ozbrojené

ostraze. V případě útoku je pak na tomto strážníkovi, aby vyhodnotil situaci a případně okamžitě zakročil či zavolal policii. Bohužel, v České republice bezpečnost z hlediska aktivních střelců není prioritou, a tak jen zřídkakdy na škole funguje obdobný strážník. Je pak na zvoleném funkcionáři, vyučujícímu či řediteli, aby kontaktoval složky IZS. (Kalvach, 2015; Police Executive Research Forum, 2014)

4.3 Role Policie

Útok aktivního střelce spadá především do oblasti působnosti Policie České republiky, jejímž úkolem je rychlá eliminace pachatele a omezení ztrát na životech a zdraví obyvatelstva. Vzhledem k tomu, že útok trvá pouze desítky minut – jak již bylo zmíněno, kolem 10 až 15 minut, bude se počáteční konfrontace s pachatelem týkat především klasických dvoučlenných hlídek obvodní nebo místní policie a hlídek městských a obecních policistů, kteří na místo dorazí jako první či zrovna náhodně půjdou kolem v rámci své hlídkové trasy. Speciální jednotky policie budou využity především v případě takzvané barikádové situace, tedy situace, kdy útočník nezabíjí bezhlavě, ale bere si rukojmí a vyjednává. Taková situace nastala například během již zmíněného incidentu v Uherském Brodě, kdy pachatel byl zavřený v restauraci a tvrdil, že má rukojmí. (Agh, 2011; Černá, 2015; Malecký, 2015)

Hlídka, která jako první dorazí na místo musí vyhodnotit situaci – zda ji dokáže zvládnout sama či nikoliv. V každém státu je praxe samozřejmě různá. V některých státech USA musí strážníci, kteří na místo útoku dorazili jako první, počkat až do příjezdu posil, takzvaných „kontaktních týmů“, které jsou opět v každém státě různě složené, ale většinou jde o čtyři policisty. V České republice by měla první hlídka ihned přistoupit ke snaze o eliminaci pachatele, podle typové činnosti složek IZS při společném zásahu – Amok (2013), což si podrobněji rozebereme v následující kapitole. (Police Executive Research Forum, 2014; Zelenka, 2015)

Jako první priorita přitom pro všechny zasahující je eliminace útočníka či útočnicků, a to buď odzbrojením a zatčením či použitím smrtící síly. Záchrana osob a pomoc zraněným je možná až po eliminaci pachatele. Pro zasahující policisty může být obtížné soustředit se na zneškodnění pachatele tváří v tvář zraněným lidem, kteří potřebují pomoc, nicméně je důležité, aby se drželi svého úkolu. Snaha pomoci lidem v době, kdy útočník ještě není zpacifikován by mohla zkomplikovat celou situaci. Mnoho obětí může být v šoku,

paralyzováno a zmateno, neschopno poslouchat rozkazy policie a ztížit svým chováním jejich činnost. V USA obvykle fungují záchranné týmy, tedy policisté, jejichž prioritou není eliminace střelce, ale odvedení lidí z místa útoku do bezpečí. I ti ale musí zůstat ve střehu, jelikož se může stát, že narazí na střelce. V takovém případě se pak ze záchranného týmu stává kontaktní tým, který musí pachatele zneškodnit. (Agh, 2011; Police Executive Research Forum, 2014)

Policisté by měli:

- Jít přímo k centru násilí
- Neztrácet čas pátráním v oblastech, kde se nic neděje
- Poslouchat střelbu, křik a jít tím směrem
- Být pozorný k možným pastím, jako jsou výbušniny

Úkoly týmů policie, které dorazí na místo až postupem času:

- Záchranné týmy – záchrana osob, instruování jejich cesty na bezpečné místo
- Týmy evakuace – pomoc odsunu zraněných osob
- Týmy zajišťující perimetr – zabránění přístupu na místo komukoliv, kromě zasahujících složek, zajišťování bezpečí utíkajících osob, znemožnění úniku pachatele

(Police Executive Research Forum, 2014)

V českém prostředí policie provádí záchranné a likvidační práce, informuje operační středisko, zasahující policisty a další složky IZS, vymezí vnější zónu a stanoví bezpečnostní uzávěry, reguluje provoz v místě mimořádné události (MU) a provádí bezpečnostní dohled na stanovištích pro řešení události. V neposlední řadě policie provádí identifikaci osob na místě MU. (STČ-14/IZS)

Situace může být chaotická a vyhrocená. Kromě zvuků střelby, křiku a pláče situaci znepříjemňuje i například požár, výbuchy, protipožární rozprašovače vody a hluk alarmu. Policisté mohou v chaotické situaci špatně slyšet, proto je vhodné, když jsou jim pokyny několikrát zopakovány. (Police Executive Research Forum, 2014)

4.4 STČ Amok

V roce 2013 v České republice vyšel katalogový soubor typové činnosti IZS při společném zásahu STČ – 14/IZS s názvem „Amok – útok aktivního střelce“. Gestorem této typové činnosti je Policie České republiky.

Typová činnost je určena pro společný zásah složek integrovaného záchranného systému (IZS) během mimořádné události u které došlo k násilnému útoku ozbrojenou osobou vůči jiným osobám.

V úvodní části souboru jsou vymezeny základní pojmy jako kdo je aktivní střelec, definice amoku, vnější a nebezpečné zóny a podobně. Dále následuje popis charakteru mimořádné události, postupy jejího řešení, členění místa zásahu, vyhlášení stupně poplachu a činnost jednotlivých složek IZS.

Činnosti na místě zásahu se člení do dílčích etap:

- eliminace aktivního střelce,
- vyžádání součinnosti složek IZS,
- záchranné a likvidační práce,
- psychosociální pomoc osobám zasažených MU,
- předání místa zásahu orgánům činným v trestním řízení.

Velitel zásahu je v případě útoku aktivního střelce vždy policista. Obecně platí, že se jím stává ten policista, který na místo zásahu dorazí jako první, nicméně může být po čase vystřídán. Velitel zásahu musí být viditelně označen vestou s nápisem „velitel zásahu“ anebo červenou páskou na levé paži s nápisem „VZ“. Úzce spolupracuje s vedoucím zdravotnické složky poskytovatele zdravotnické záchranné služby a velitelem jednotek požární ochrany.

- Po příjezdu provádí průzkum a komunikuje s integrovaným operačním střediskem krajského ředitelství policie (IOS KŘP) a získává upřesňující informace.
- Vydává pokyn k neprodlenému zásahu.
- Dle situace zřídí zásahový radiový kanál pro komunikaci se policisty zasahujícími proti útočníkovi.
- Řídí zákrok podle stanovených taktických zásad ro činnost prvosledových hlídek.
- Vydává pokyny k organizaci činnosti ve vnější zóně.
- Po ukončení ověří, zda je střelec eliminován a oznámí to IOS.
- Předává místo zásahu orgánům činným v trestním řízení.

Operační střediska složek IZS spolupracují na operační úrovni a jsou koordinována integrovaným operačním střediskem krajského ředitelství policie. IOS KŘP vyhodnocuje tísňové telefonáty a následně na místo posílá co největší množství dostupných hlídek,

kterým podá instrukce pro prvosledové hlídky. Upozorní o mimořádné události další složky IZS skrz jejich operační střediska a informuje další dotčené složky a orgány jako například policejního vyjednavče, zásahovou jednotku apod. Během celé akce dále získává a vyhodnocuje informace především o pohybu střelce, o místu jeho posledního výskytu, použitých zbraní a popisu útočnicka.

Místo události se člení na vnější a vnitřní zónu. Vnitřní zóna je oblast útoku aktivního střelce, kde hrozí bezprostřední ohrožení života. Do této zóny se nesmí bez povolení velitele zásahu a soustředí se tam především složky Policie ČR, jejichž úkolem je eliminace pachatele. Vnější zóna je pak oblast k vedení zásahu, je ohraničená bezpečnostními uzávěry, které stanoví a hlídá Policie ČR. Soustředí se v ní složky IZS a je v dostatečné vzdálenosti od nebezpečné zóny.

Ve vnější zóně se obvykle zřizuje:

- nástupní a týlový prostor složek IZS,
- stanoviště velitele zásahu,
- stanoviště pro poskytnutí přednemocniční neodkladné péče,
- stanoviště pro ztotožnění a kontrolu evakuovaných osob,
- stanoviště pro poskytnutí psychosociální pomoci,
- bezpečnostní uzávěry do vnější zóny,
- kontrolní stanoviště vstupu do nebezpečné zóny.

Eliminace aktivního střelce je velice specifickým zákrokem, při kterém lze očekávat jisté charakteristické zvláštnosti oproti jiným MU. Na místě zásahu lze očekávat vysokou míru paniky a stresového chování u osob zasažených MU, vysoké nároky na poskytování psychosociální pomoci, značný zájem médií a také možnost déletrvajícího zásahu s velkým nárokem na síly a prostředky IZS. (STČ-14/IZS)

4.4.1 Úkoly Policie ČR

Policie ČR má stanovenou prioritu – eliminaci pachatele, tudíž bude zprvu většina policistů ihned nasazována do nebezpečné zóny.

Prvosledová hlídka získá co nejvíce informací od IOS KŘP ještě před příjezdem na místo MU, kde odstaví automobil na taktickém místě a nechá rozsvícená výstražná světla pro následnou signalizaci dalším hlídkám. Před dalším postupem si musí nejprve nasadit prostředky balistické ochrany a vzít dlouhé zbraně, jako brokovnice a samopaly, pokud

je má k dispozici. Prvosledová hlídka rychle vyhodnotí situaci a předá informace IOS KŘP, dále nahlásí zahájení eliminace aktivního střelce při vstupu do objektu či prostoru jeho blízkosti.

Podle taktických zásad vstupu do objektu daných IOS KŘP:

- Vždy nejméně dva příslušníci Policie ČR
- Vykryvání všech prostorů
- Střelba pouze při vizuálním kontaktu s pachatelem
- Minimální radiový provoz, jeho „ztišení“
- Ohrožené osoby odesílat do bezpečných prostor, případně ven z objektu
- Postupovat proti směru útěku ohrožených osob nebo dle sluchového vjemu střelby
- Získat informace od ohrožených osob
- Pokud se útočník vzdává, bezpečné spoutání, prohlídka a eskorta
- Při vizuálním kontaktu použití služební zbraně

Druhosledová hlídka, tedy hlídka, která přijela na místo mimořádné události jako druhá a je jí známo, že proti aktivnímu střelci již Policie ČR zakročuje, vstupuje do objektu v jednotné formaci a dle možností naváže spolupráci s již zasahující hlídkou. Druhosledová hlídka dle informací od IOS KŘP či prvosledové hlídky propátrává další prostory v objektu, zajišťuje okolí místa události s případnou uzávěrou prostoru a získává maximální množství dalších informací o MU. Jejím úkolem zároveň je vymezení prostoru pro shromáždění ohrožených osob a zajistit jejich kontrolu kvůli možnému vmísení aktivního střelce do jejich řad. Do doby příjezdu policejního vyjednavče, pokud střelec komunikuje, druhosledová hlídka zajišťuje krizovou komunikaci, čímž může odvést střelcovu pozornost od dalších potencionálních obětí i zakročující hlídky Policie ČR. V případě nasazení dalších složek IZS je jejím úkolem vhodně zvolit jejich rozmístění v nástupním prostoru.

Jakmile je na místě MU dostatek sil a prostředků, Policie ČR dále určuje vhodný nástupní prostor složek IZS a zajišťuje ustavení techniky, vymezuje vnější zónu a stanovuje bezpečnostní uzávěry, dohlíží na její dodržování, reguluje dopravní provoz vozidel složek IZS, zajišťuje bezpečnostní dohled na zřízených stanovištích a pokud to situace dovoluje,

kontaktuje a ztotožňuje prchající osoby z MU a vyzývá je, aby se shromáždily v určeném prostoru.

Po eliminaci aktivního střelce následuje třídění raněných v součinnosti se Zdravotnickou záchrannou službou, organizace a řízení prostoru pro provedení přednemocniční neodkladné péče, odsunu raněných do zdravotnických zařízení v součinnosti s operačními středisky poskytovatele zdravotnické záchranné služby. Následuje vytvoření podmínek pro práci orgánů činných v trestním řízení při identifikaci obětí a vyšetřování okolností trestného činu, informování příbuzných obětí útoku a hromadné sdělovací prostředky.

Ve všech krajských ředitelstvích policie jsou zpracovány vlastní typové plány pro problematiku AMOK a podle okolností útoku aktivního střelce se k činnostem na místě MU mohou využít síly a prostředky místně příslušného KŘP zařazené v:

- službě pořádkové policie
- službě dopravní policie
- službě kriminální policie a vyšetřování
- operačním středisku
- zásahové jednotce
- a další podle vlastního typového plánu KŘP

U déletrvajících útoku aktivního střelce se využijí také síly a prostředky útvarů policie s celostátní působností:

- Pyrotechnická služba
- Útvar rychlého nasazení – v případě barikádové situace
- Služba cizinecké policie – v případě útoku na letišti
- Letecká služba
- Kriminalistický ústav Praha

Zároveň co nejrychleji na místo MU musí být povoláni specialisté a týmy:

- vyjednávač, vyjednávací tým
- psycholog
- intervenční tým
- skupina krizové intervence

4.4.2 Úkoly Zdravotnické záchranné služby

Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (ZZS) v kraji, kteří jsou povoláni na místo mimořádné události mají za prioritu poskytnutí přednemocniční neodkladné péče (PNP) zasaženým osobám. Zdravotnická složka je na místě MU řízena určeným vedoucím zdravotnické složky, který je ve spojení s velitelem zásahu. Vedoucí je ve spojení se zdravotnickým operačním střediskem, od kterého vyžaduje další výjezdové skupiny a materiální zabezpečení dle charakteru zranění a množství postižených osob. V případě MU s velkým počtem zraněných osob může vedoucí v rámci poskytnutí co nejefektivnější a nejrychlejší pomoci členit zdravotnické složky na:

- skupinu třídění,
- skupinu PNP,
- skupinu odsunu.

V prvotní fázi události, kdy ještě nedošlo k eliminaci střelce zdravotnická složka provádí zásah ve vnější zóně MU. Do nebezpečné zóny smí vstoupit pouze po dohodě s vedoucím zdravotnické složky a na výzvu velitele zásahu. Při vstupu do nebezpečné zóny musí být v doprovodu policistů.

Typová činnost „Amok“ neobsahuje samostatný list Zdravotnické záchranné služby, a proto zdravotnické složky při poskytování PNP postupují dle typové činnosti složek IZS při společném zásahu STČ 09/IZS u MU s velkým počtem raněných a obětí. (STČ-14/IZS)

4.4.3 Úkoly jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany (JPO) jsou v úvodní fázi MU zpravidla nasazovány do vnější zóny a jejich úkolem je eliminace MU a součinnost s Policií ČR a ZZS. Na žádost velitele zásahu poskytují v nebezpečné zóně prostředky a techniku na pomoc PČR. Může se jednat například o výškovou techniku pro odstřelovače, osvětlení místa MU, zajištění vstupu do uzavřených prostor anebo provedení hasebních prací. Po celou dobu v nebezpečné zóně jim PČR je povinná zajistit ochranu.

Dle potřeb vedoucího zdravotnické složky se mohou podílet na třídění raněných metodou START dle STČ 09/IZS a jejich transportu na jednotlivá stanoviště. (STČ-14/IZS)

5 CÍLE PRÁCE

Základním cílem teoretické části diplomové práce je přinést ucelený náhled na problematiku aktivních střelců se zaměřením na školní střelce. V teoretické části práce jsme rozebrali jejich psychologickou charakteristiku, kategorizovali jsme je do skupin dle pozadí jejich jednání a popsali jsme, jaké zbraně při útocích využívají a která místa si pro útok nejčastěji vybírají.

V praktické části je hlavním cílem provést porovnání následků a motivů střeleckých útoků na školy Columbine High School, Virginia Polytechnic Institute a Sandy Hook Elementary School a zjistit, který z útoků byl tragičtější. Dále je v praktické části cílem potvrzení či vyvrácení námi navržených hypotéz. Při tom budeme vycházet z výsledků nestandardizovaného anonymního dotazníku, který byl distribuován elektronicky mezi studenty, jejich zákonnými zástupci a pedagogy středních škol v České republice. Dotazník byl zaměřen na povědomí a názory respondentů o problematice aktivních střelců a na zabezpečení středních škol.

CÍL 1: *přinést ucelený náhled na problematiku aktivních střelců.*

CÍL 2: *porovnání následků a motivů útoků na Columbine High School, Virginia Polytechnic Institute a Sandy Hook Elementary School.*

CÍL 3: *zjistit, který z útoků byl tragičtější.*

CÍL 4: *vyhodnocení názorů respondentů ohledně aktivních střelců a zabezpečení škol a potvrzení či vyvrácení naformulovaných hypotéz.*

5.1 Stanovené hypotézy

V diplomové práci jsme si stanovili následující hypotézy:

HYPOTÉZA 1: *Předpokládáme, že víc, než polovina respondentů si myslí, že se dá aktivní střelec předem rozpoznat.*

HYPOTÉZA 2: *Předpokládáme, že víc, než 75% respondentů si myslí, že by se incident podobný střelbě na amerických školách mohl uskutečnit i v České republice.*

HYPOTÉZA 3: *Předpokládáme, že méně, než 25% respondentů by se pokusilo během útoku aktivního střelce útočníka zneškodnit.*

6 METODIKA

Pro výzkumnou část diplomové práce jsme zvolili kvantitativní metody výzkumu, které byly formou dotazníkového šetření a komparace.

6.1 Dotazník

Jako výzkumný nástroj jsme pro potřeby diplomové práce použili anonymní nestandardizovaný dotazník vlastní konstrukce. Před možností vyplnit dotazník se respondenti seznámili s úvodní instrukcí, kde je seznamujeme s důvodem distribuce dotazníků a rovněž s anonymitou dotazníku. Otázky byly vytvořeny v návaznosti na cíle práce a formulované hypotézy.

Výsledky dotazníkového šetření byly zpracovány do podoby přehledných tabulek a grafů. Vzhledem k formulaci hypotéz jsme při konečné úpravě grafů u jednotlivých otázek vycházeli z potřeby rozčlenit respondenty do podskupin: středoškolský student, zákonný zástupce středoškolského studenta a pedagogický pracovník.

Odpovědi na některé otázky byly kategorizovány a případně upraveny tak, aby byl zachován význam odpovědi.

Nestandardizovaný anonymní dotazník byl podáván elektronickou podobou pomocí portálu www.vyplnto.cz. Výzkumné šetření bylo zahájeno 25. 12. 2016 a ukončeno bylo 30. 3. 2017.

Celkově jsme k výzkumnému šetření získali 364 respondentů.

6.2 Komparace

Pro druhou část výzkumu diplomové práce jsme použili metodu komparace. Požadovaný reprezentativní vzorek jsme čerpali z řad nejvýraznějších útoků aktivních střelců, z nichž každý měl nějaký charakteristický znak. Pro potřeby diplomové práce jsme vybrali útok na Columbine High School v roce 1999, Virginia Polytechnic Institute v roce 2007 a na Sandy Hook Elementary School v roce 2012.

Útok v Columbine High School byl prvním mediálně známým masovým útokem na střední školu, který odstartoval, a především inspiroval řadu dalších podobných útoků. Incident na Virginia Polytechnic Institute je jedním z nejznámějších útoků na vysokou školu s největším počtem usmrcených osob a útok na Sandy Hook Elementary school je zase útokem s největším počtem usmrcených malých dětí.

7 PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

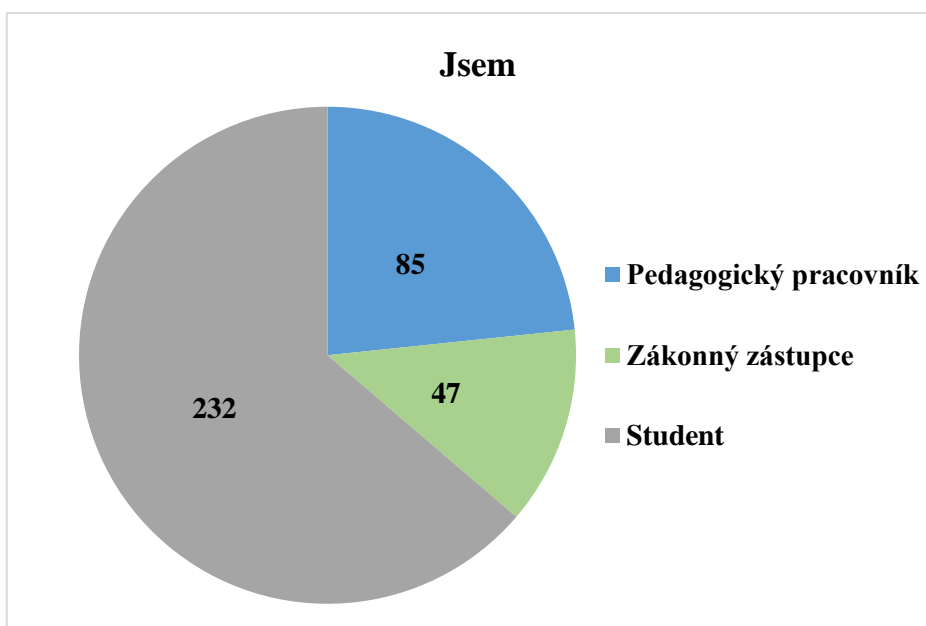
7.1 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1: **Jsem**

- Středoškolský student
- Zákonný zástupce středoškolského studenta
- Pedagogický pracovník

Tabulka 1 - Rozdělení respondentů

Jsem	Procentuální podíl
Středoškolský student	63,7%
Zákonný zástupce středoškolského studenta	12,9%
Pedagogický pracovník	23,4%

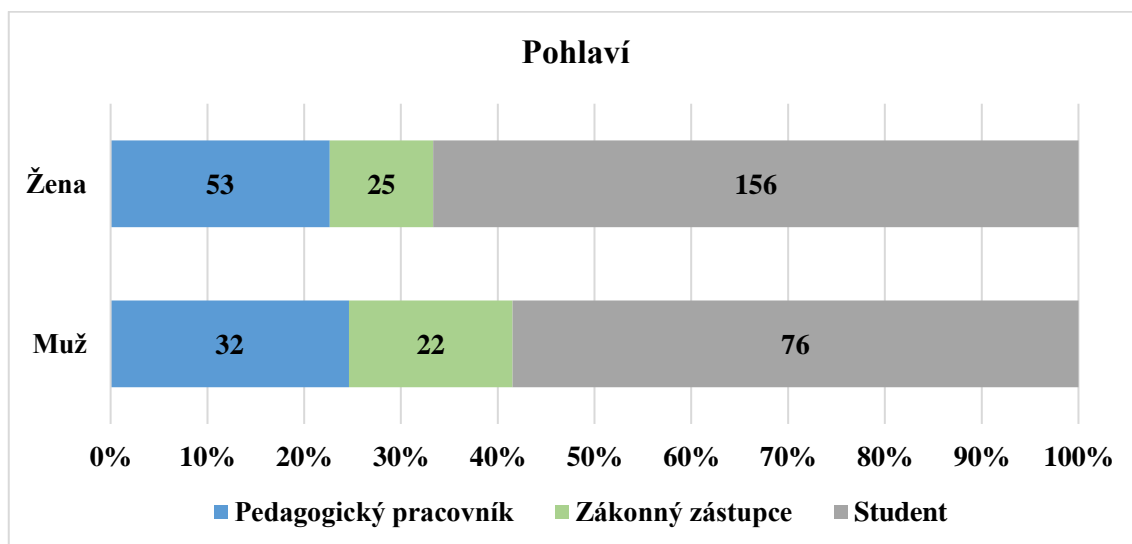
Graf 1 – Rozdělení respondentů

Otázka č. 2: **Pohlaví**

- Muž
- Žena

Tabulka 2 – Pohlaví

Pohlaví	Procentuální podíl
Žena	64,3%
Muž	35,7%

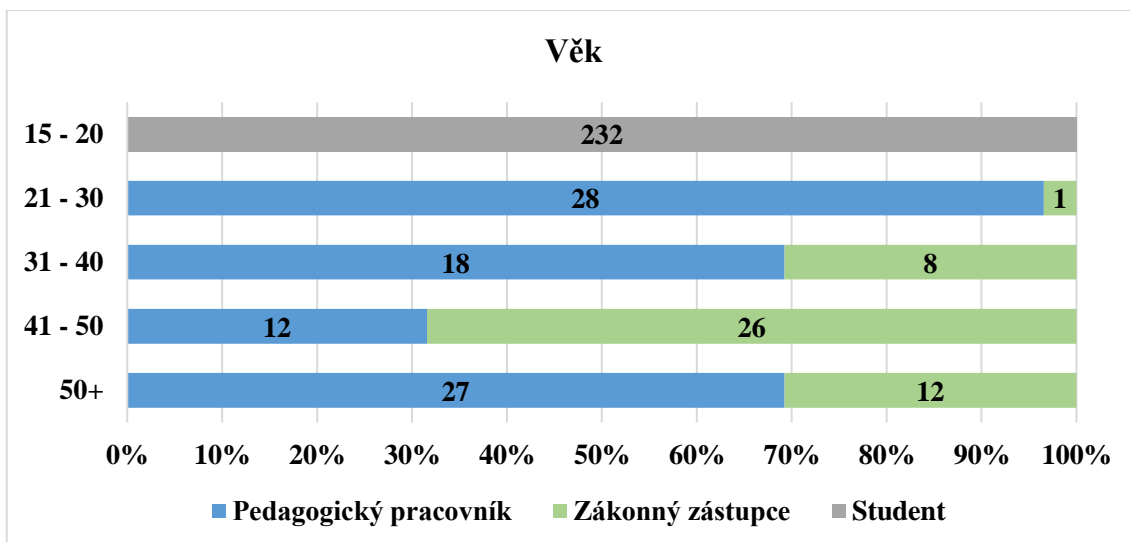
Graf 2 – Pohlaví

Otázka č. 3: **Věk**

- 15 – 20
- 21 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 50 +

Tabulka 3 – Věk

Věková hranice	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
15 – 20	232	-	-	64%
21 – 30	-	1	28	8%
31 – 40	-	8	18	7%
41 – 50	-	26	12	10%
50 +	-	12	27	11%

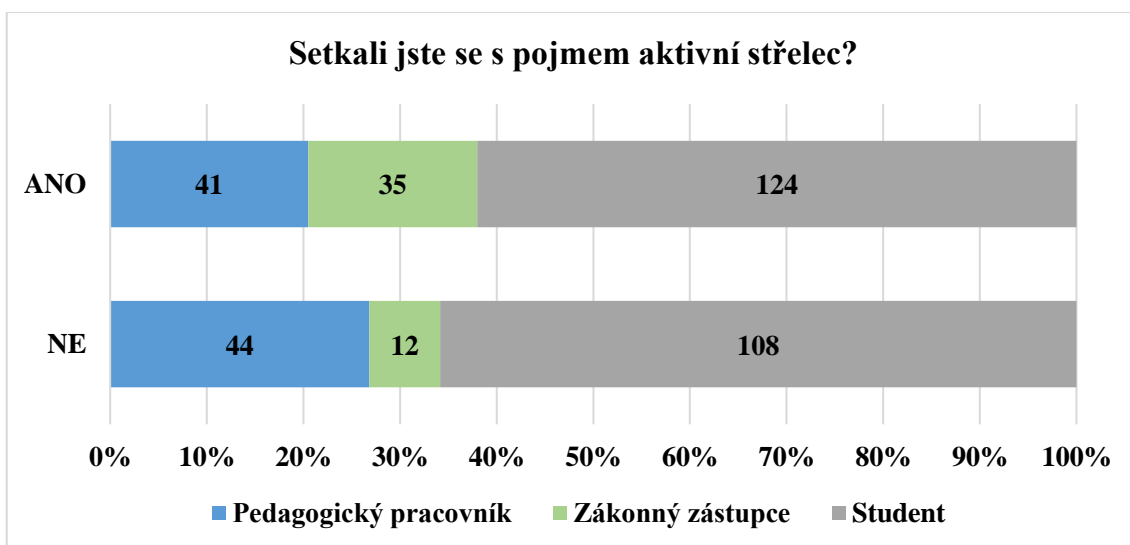
Graf 3 – Věk

Otázka č. 4: **Setkali jste se s pojmem aktivní střelec?**

- ANO
- NE

Tabulka 4 – Pojem aktivní střelec

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
ANO	124	35	41	55%
NE	108	12	44	45%

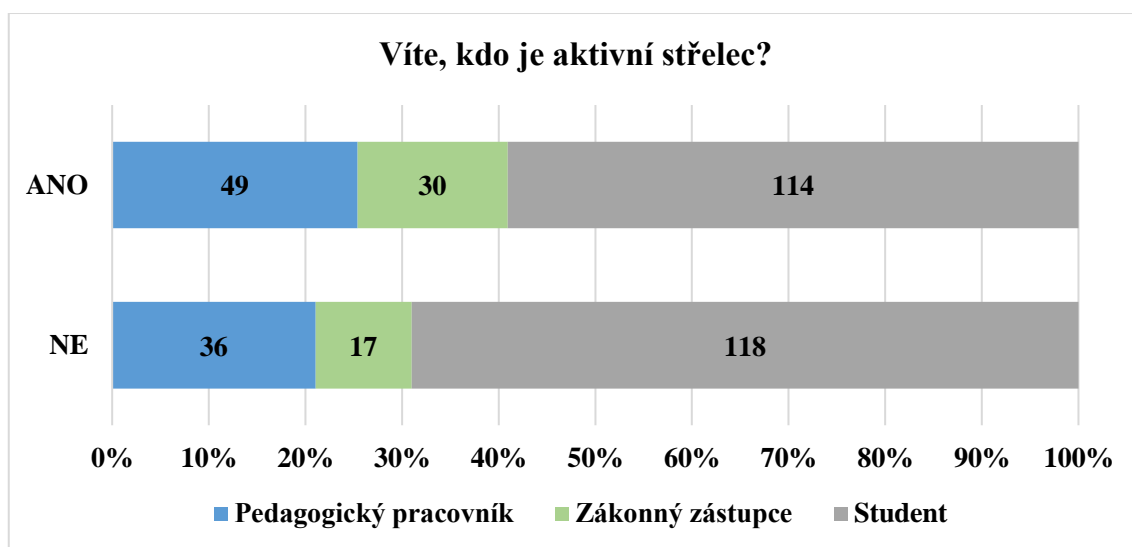
Graf 4 – Pojem aktivní střelec

Otázka č. 5: Víte, kdo je aktivní střelec?

- ANO
- NE

Tabulka 5 – Znalost pojmu aktivní střelec

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
ANO	114	30	49	53%
NE	118	17	36	47%

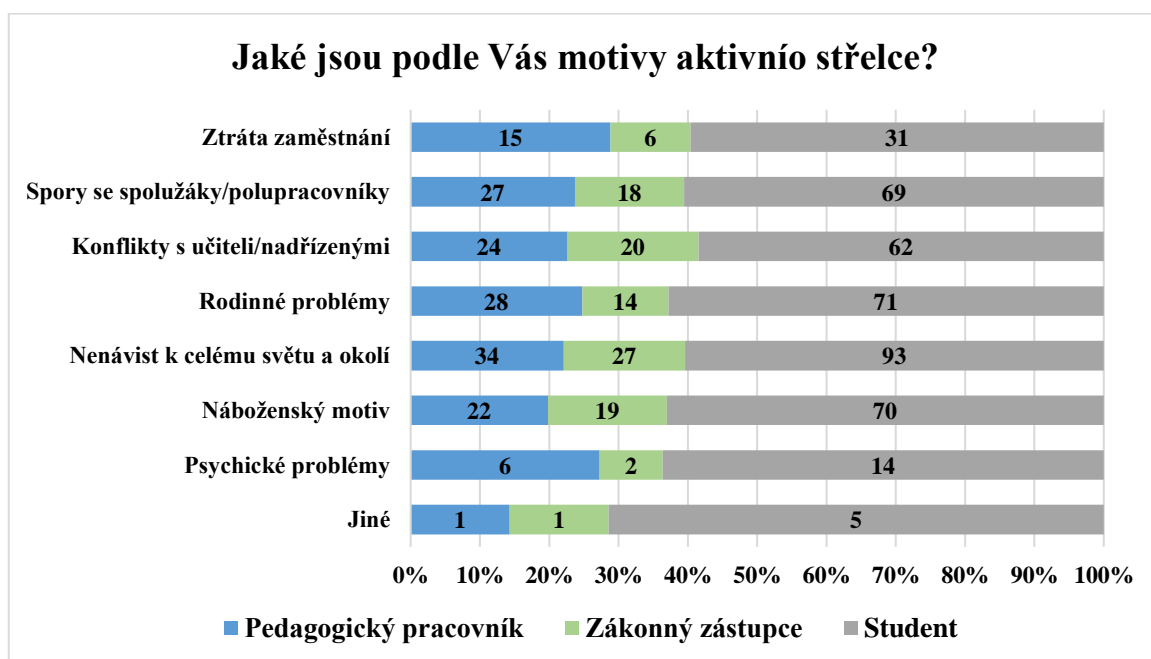
Graf 5 – Znalost pojmu aktivní střelec

Otázka č. 6: Jaké jsou podle Vás motivy aktivního střelce?

- Ztráta zaměstnání
- Spory se spolužáky či spolupracovníky
- Konflikty s učiteli či nadřízenými
- Rodinné problémy
- Nenávisť k celému světu a okolí
- Náboženský motiv
- Vlastní odpověď: .....

Tabulka 6 – Motivy aktivního střelce

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
Ztráta zaměstnání	31	6	15	8%
Spory se spolužáky či spolupracovníky	69	18	27	17%
Konflikty s učiteli či nadřízenými	62	20	24	16%
Rodinné problémy	71	14	28	17%
Nenávist k celému světu a okolí	93	27	34	23%
Náboženský motiv	70	19	22	16%
Psychické problémy	14	2	6	3%
Jiné	5	1	1	1%

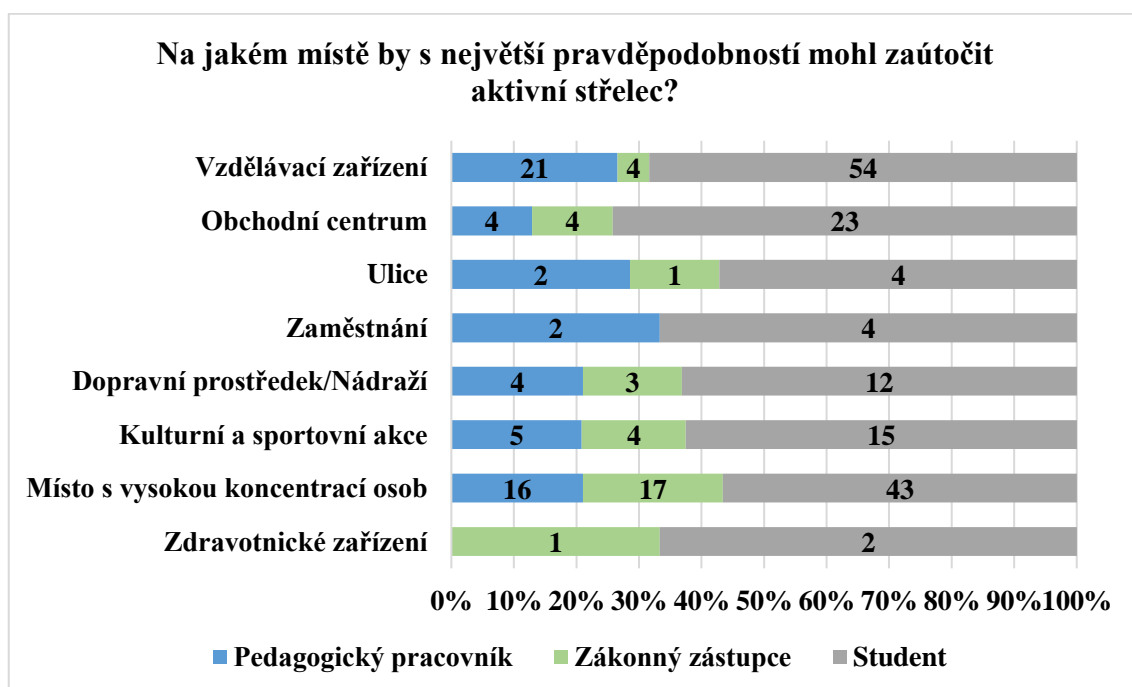
Graf 6 – Motivy aktivního střelce

Otázka č. 7: Na jakém místě by s největší pravděpodobností mohl zaútočit aktivní střelec?

- Vlastní odpověď: .....

Tabulka 7 – Místo útoku aktivního střelce

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
Škola	54	4	21	32%
Obchodní centrum	23	4	4	13%
Ulice	4	1	2	3%
Zaměstnání	4	0	2	2%
Dopravní prostředek/Nádraží	12	3	4	8%
Kulturní a sportovní akce	15	4	5	10%
Místo s vysokou koncentrací osob	43	17	16	31%
Zdravotnické zařízení	2	1	0	1%

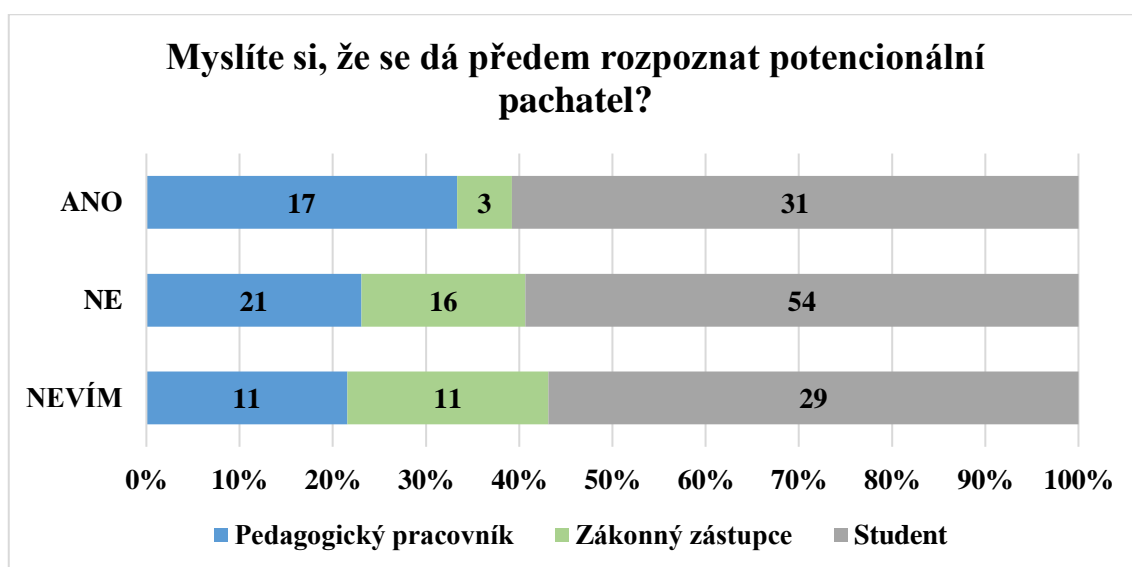
Graf 7 – Místo útoku aktivního střelce

Otázka č. 8: **Myslíte si, že se dá předem rozpoznat potenciální pachatel?**

- ANO
- NE
- NEVÍM

Tabulka 8 – Rozpoznání potenciálního pachatele

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
ANO	31	3	17	26%
NE	54	16	21	47%
NEVÍM	29	11	11	26%

Graf 8 – Rozpoznání potenciálního pachatele

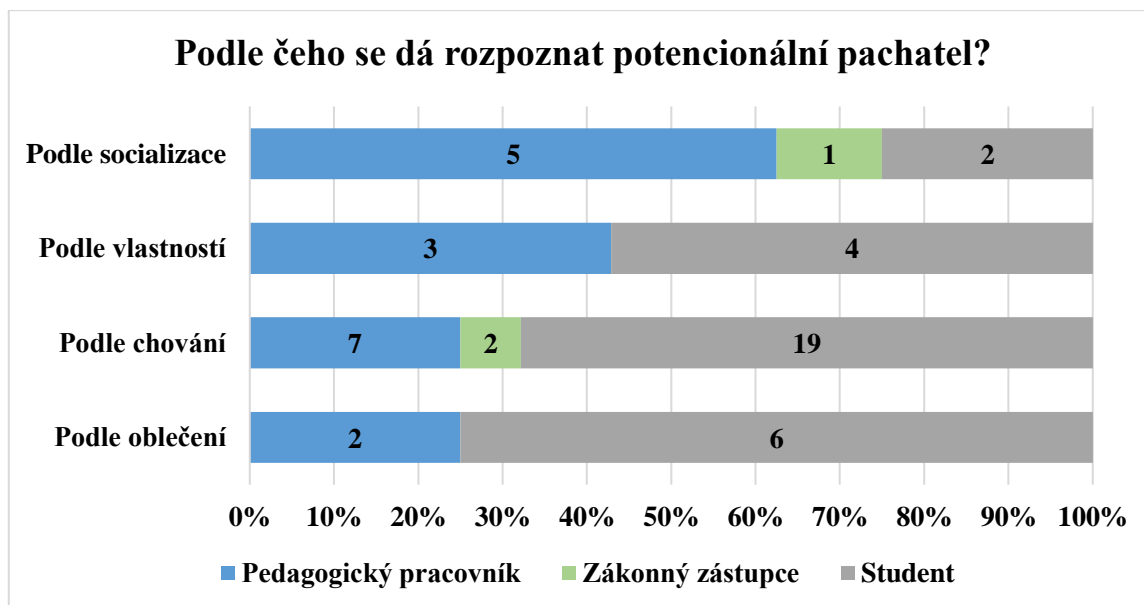
Otázka č. 9: **Podle čeho?**

- Vlastní odpověď: .....

Tabulka 9 – Znaky k rozpoznání aktivního střelce

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
Podle socializace	2	1	5	16%
Podle vlastností	4	0	3	14%
Podle chování	19	2	7	55%
Podle oblečení	6	0	2	16%

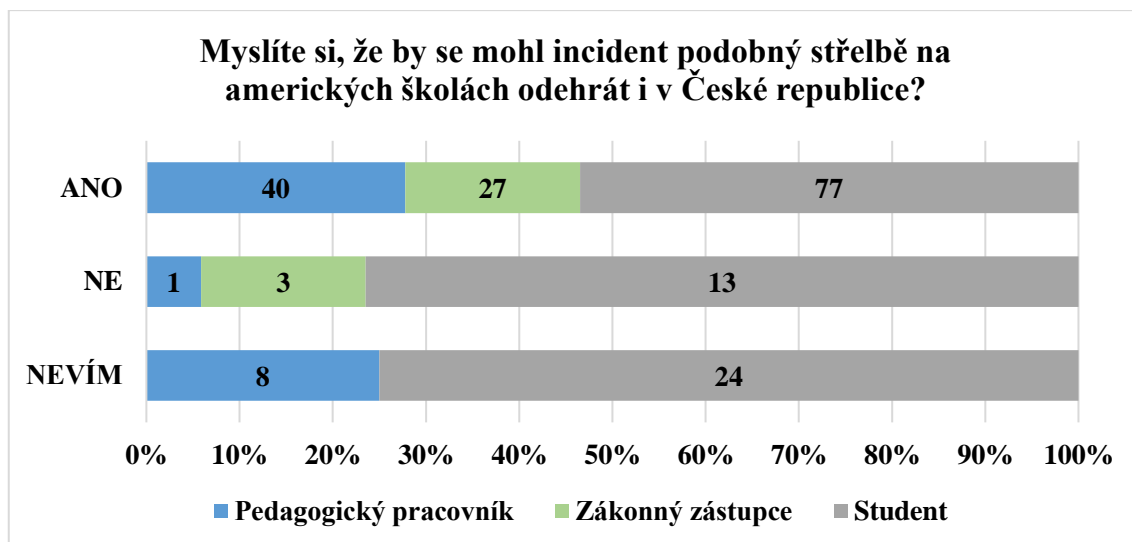
Graf 9 – Znak rozpoznání aktivního střelce

Otázka č. 10: **Myslíte si, že by se mohl incident podobný střelbě na amerických školách odehrát i v České republice?**

- ANO
- NE
- NEVÍM

Tabulka 10 – Možnost střelby na českých školách

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
ANO	77	27	40	75%
NE	13	3	1	9%
NEVÍM	24	0	8	17%

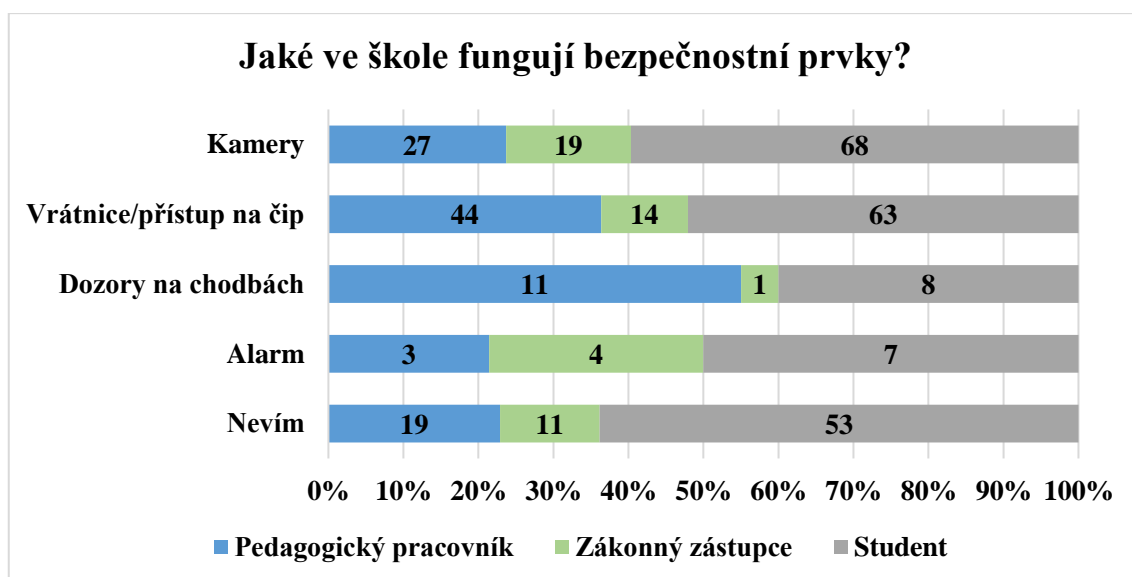
Graf 10 – Možnost střelby na českých školách

Otázka č. 11: **Jaké ve škole fungují bezpečnostní prvky?**

- Vlastní odpověď: .....

Tabulka 11 – Bezpečnostní prvky na školách

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
Kamerové systémy	68	19	27	32%
Vrátnice/přístup na čip	63	14	44	34%
Dozory na chodbách	8	1	11	6%
Alarm	7	4	3	4%
Nevím	53	11	19	24%

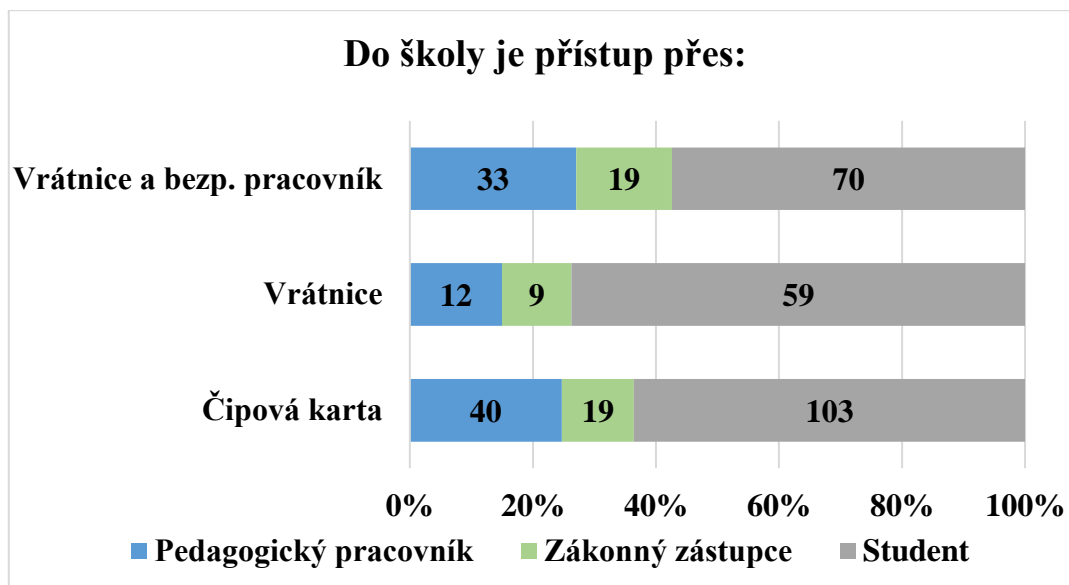
Graf 11 – Bezpečnostní prvky na školách

Otázka č. 12: **Do školy je přístup:**

- Ve škole je vrátnice a bezpečnostní pracovník, osoby se musejí před vstupem zapsat či identifikovat
- Ve škole je vrátnice, ale neslouží k dohledu nad osobami, které do školy vstupují
- Přes čipovou kartu či podobný vstupní doklad, kterým se musí osoba identifikovat
- Jiný: .....

Tabulka 12 – Přístup do školy

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
Vrátnice a bezpečnostní pracovník	70	19	33	34%
Vrátnice	59	9	12	22%
Čipová karta	103	19	40	45%

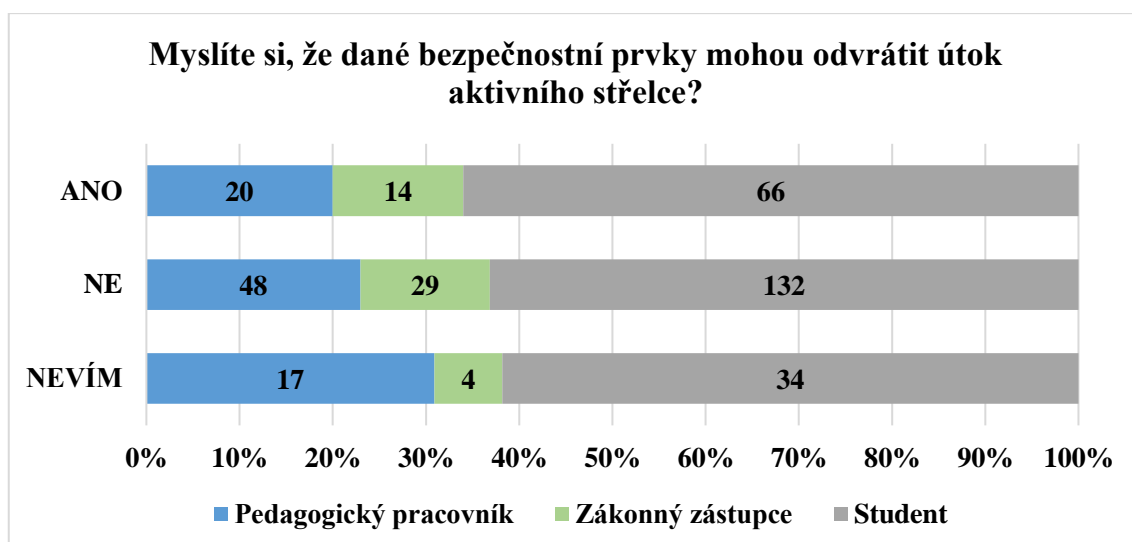
Graf 12 – Přístup do školy

Otázka č. 13: **Myslíte si, že dané bezpečnostní prvky (kamery, zamčené dveře, ostraha apod.) mohou odvrátit útok aktivního střelce?**

- ANO
- NE
- NEVÍM

Tabulka 13 – Odvrácení útoku díky bezpečnostním prvkům

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
ANO	66	14	20	27%
NE	132	29	48	57%
NEVÍM	34	4	17	15%

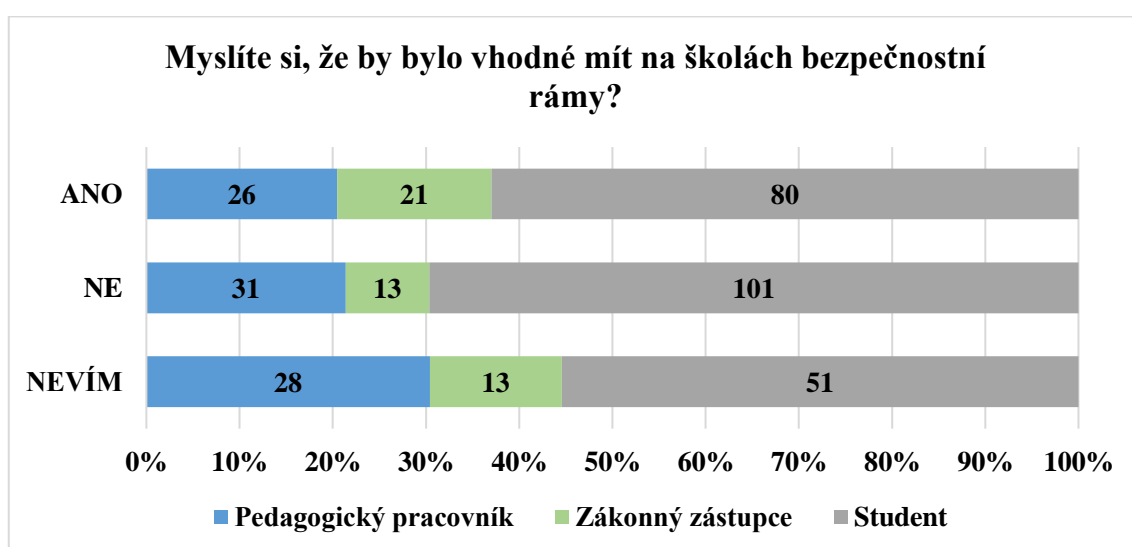
Graf 13 – Odvrácení útoku díky bezpečnostním prvkům

Otázka č. 14: Myslíte si, že by bylo vhodné mít na školách bezpečnostní rámy?

- ANO
- NE
- NEVÍM

Tabulka 14 – Bezpečnostní rámy

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
ANO	80	21	26	35%
NE	101	13	31	40%
NEVÍM	51	13	28	25%

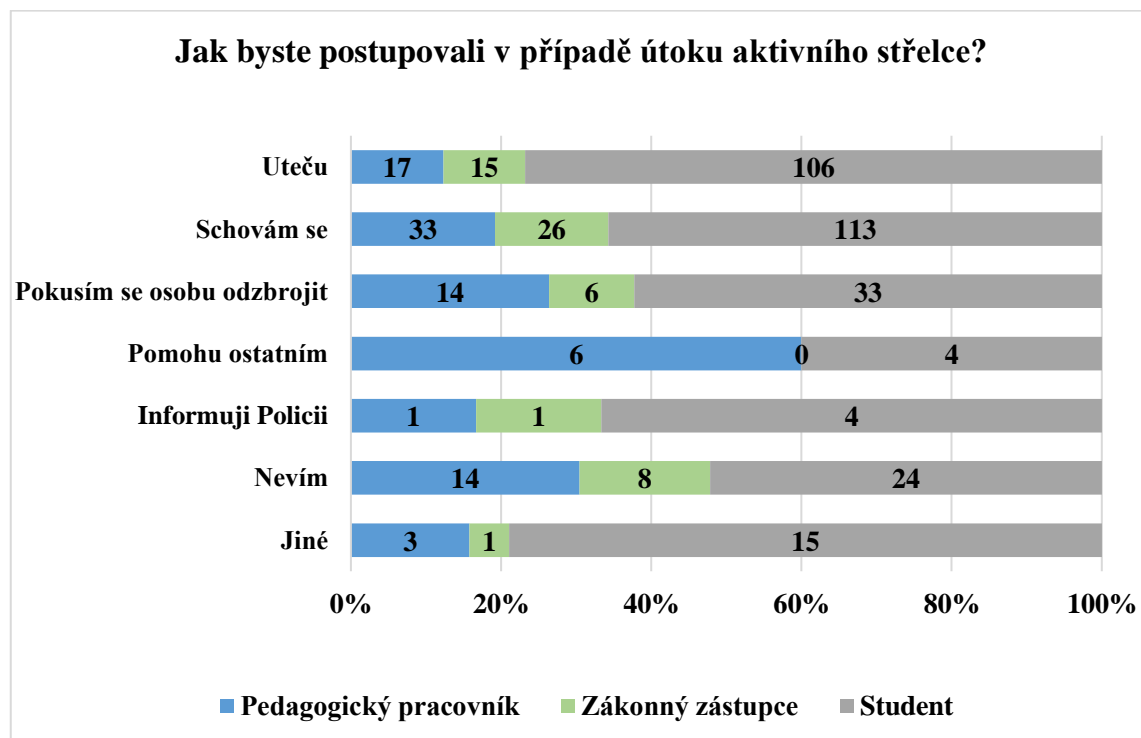
Graf 14 – Bezpečnostní rámy

Otázka č. 15: **Jak byste postupovali v případě útoku aktivního střelce?**

- Uteču
- Schovám se
- Pokusím se osobu odzbrojit
- Vlastní odpověď: .....

Tabulka 15 – Reakce na aktivního střelce

Odpověď	Student	Zákonný zástupce	Pedagogický pracovník	Procentuální podíl
Uteču	106	15	17	31%
Schovám se	113	26	33	39%
Pokusím se osobu odzbrojit	33	6	14	12%
Pomohu ostatním	4	0	6	2%
Informuji policii	4	1	1	1%
Nevím	24	8	14	10%
Jiné	15	1	3	4%

Graf 15 – Reakce na aktivního střelce

7.2 Komparace útoků aktivních střelců na školy

Columbine High School – střední škola v americkém státě Colorado ve městě Littleton, kde 20. dubna 1999 dva studenti Eric Harris a Dylan Klebold provedli útok s pokusem odpálit několik bomb a zavraždit stovky lidí. Jejich výbušná zařízení nakonec nebyla funkční, a tak šli a stříleli do lidí. Zavraždili 13 osob. Tento případ se vepsal do světové historie a dodnes jde o nejznámější střelbu na vzdělávací zařízení – ne kvůli tomu, že by se jednalo o první útok na školu provedený mladistvými studenty, ale proto, že se jednalo o vůbec první útok tohoto charakteru, kdy si dva mladíci dlouhodobě a důkladně útok naplánovali, jejich terči byli náhodní lidé nikoliv konkrétní osoby. Zároveň šlo o tehdy jeden z nejkrvavějších útoků s nejvíce usmrcenými osobami.

Virginia Polytechnic Institute and State University – vysoká škola v americkém státě Virginia ve městě Blacksburg, kde útočil 16. dubna 2007 student Seung-Hui Cho a zavraždil 32 osob. První dvě osoby zavraždil na západní koleji Ambler Johnston Hall, dalších 30 na katedře inženýrských věd a mechaniky Norris Hall. Tento incident dodnes zůstává nejvražednějším případem střelby na školách.

Sandy Hook Elementary School – základní škola v americkém státě Connecticut ve městě Newton, kde 14. prosince 2012 bývalý student Adam Lanza zavraždil 26 osob, z čehož bylo 20 dětí ve věku převážně šest let a 6 dospělých zaměstnanců školy. Zároveň ten den těsně před útokem zavraždil vlastní matku Nancy Lanza. Jedná se o třetí nejmasovější střelbu v USA. Lanzův motiv není dodnes objasněn.

7.2.1 Věk a pohlaví pachatelů

Podle výsledků studie FBI o aktivních střelcích, až v 96,25% jsou útočníci mužského pohlaví, s čímž se shodují i námi komparované události, kde ve všech třech případech útočili muži. (Blair, 2014)

Tabulka 16 – Věk a pohlaví pachatelů

Škola	Jméno	Věk	Pohlaví
Columbine H.S.	Eric David Harris	18	Muž
Columbine H.S.	Dylan Benett Klebold	17	Muž
Virginia Tech	Seung-Hui Cho	23	Muž
Sandy Hook	Adam Peter Lanza	20	Muž

Pokud se podíváme na věk pachatelů, jednoznačně nejmladšími byli útočníci z Columbine High School, kterým v době útoku bylo 17 a 18 let, přičemž Harris dosáhl 18ti let pouhých jedenáct dnů před incidentem. Jejich nízký věk je jedna z příčin, proč byl masakr na Columbinské škole médií hodně rozebíraný případ. Harris s Kleboldem ovšem zdaleka nejsou nejmladší aktivní střelci, kteří kdy zaútočili na školu, věkové hranice aktivních střelců od roku 2000 do roku 2015 se pohybují mezi 12-88 lety. (Blair, 2014)

7.2.2 Oběti

Tabulka 17 – Oběti

Škola	Útočník	Počet obětí	Počet raněných
Columbine H.S.	Eric Harris a Dylan Klebold	13	24
Virginia Tech	Seung-Hui Cho	32	17
Sandy Hook	Adam Lanza	27	2

Na Columbine High School Harris s Kleboldem plánovali mnohem větší útok. Jejich původní plán byl nastražit propanové bomby do jídelny, kde se v té době pohybovalo přes čtyři sta studentů. Tento plán však selhal, a tak přistoupili na cestu střílení do kolemdoucích a zavraždili tak 13 lidí – 12 studentů a jednoho učitele a další 24 lidí zranili. Nejvíce obětí se našlo v oblasti školní knihovny, kde útočníci 10 lidí zavraždili a 12 zranili. Je trochu překvapivé, že jejich obětí nebylo mnohem víc, jelikož Harris ze svých zbraní vypálil až 121krát a Klebold 67krát. Není jednoznačně známo, kolik osob zastřelil, který z nich, jelikož několik obětí střelili oba útočníci. Ačkoliv se diskutovalo o tom, že útočili na specifické lidi kvůli jejich nenávisti ke školním sportovcům, tak jejich cíle byly zcela náhodné. (Kerr, 2012; Webb, 2014)

Podobně tomu bylo i při masakru ve Virginia Tech, kde nebyly vybírané určité oběti, ale všichni byli cílem. V tomto případě útočník Seung-Hui Cho zaútočil na Norris Hall, katedru inženýrských věd a mechaniky, kde chodil od třídy ke třídě a snažil se zastřelit všechny, kdo byli uvnitř. Ovšem, jak již bylo zmíněno, útok na Virginia Tech měl dvě části – předtím, než šel Cho do Norris Hall, zabíjel na koleji Ambler Johnston Hall, kde zavraždil studentku prvního ročníku Emily Hilscher a dalšího studenta, který jí přispěchal na pomoc. Poté Cho odešel a o pár hodin později provedl svůj útok na Norris Hall. Vzhledem k tomu, že na koleji v tu dobu bylo skoro 900 studentů a Cho zastřelil pouze dva, lze předpokládat, že Emily Hilscher byla cílená oběť, ačkoliv se vyšetřovatelům

nepodařilo dokázat, že by Choa znala. Kromě 32 zavražděných na místě bylo dalších 23 zraněných lidí, z čehož 6 utrpělo zranění při skoku z oken ve snaze vyhnout se útočnickovi. (Kerr, 2012)

Při masakru na základní škole Sandy Hook zemřelo 20 dětí, z nichž většinou bylo šest let. Kromě dětí útočník Adam Lanza zavraždil 6 zaměstnanců školy, mezi nimiž byla i ředitelka a školní psychologka. Mnoho učitelů včas zaregistrovalo nebezpečí a zabarikádovali své třídy či schovali děti do umývárny, což mnohým zachránilo život. Zraněné zůstaly pouze dvě vyučující. Do nemocnice byly zároveň převezeny dvě děti, ale později byly prohlášeny za mrtvé. Celému útoku na školu předcházela vražda Nancy Lanzy, matky Adama Lanzy, kterou ráno toho dne čtyřikrát střelil do hlavy a následně sebral její zbraně a zamířil na svou bývalou základní školu. (Webb, 2014)

7.2.3 Použité zbraně

Tabulka 18 – Použité zbraně

Škola	Útočník	Použité zbraně
Columbine H.S.	Eric Harris	Karabina Hi-Point model 995, upilovaná opakovací brokovnice Savage-Springfield 67H, nože, výbušniny.
Columbine H.S.	Dylan Klebold	Poloautomatická zbraň TEC-DC9, upilovaná dvouhlavňová brokovnice Savage 311-D, nože, výbušniny.
Virginia Tech	Seung-Hui Cho	Pistole Walther P-22, pistole Glock.
Sandy Hook	Adam Lanza	Puška Bushmaster XM15-E2S, opakovací puška Savage Mark II-F, pistole Glock 20SF a Sig Sauer P226.

Na útok na Columbine High School byli útočníci vybaveni celkem čtyřmi střelnými zbraněmi. Eric Harris měl karabinu neboli útočnou pušku se zkrácenou hlavní, model Hi-Point 995, ze které vystřelil celkem 96krát. K tomu měl opakovací brokovnici Savage-Springfield 67H s taktéž zkrácenou hlavní, ze které vypálil 25 střel – touto zbraní spáchal nakonec sebevraždu.

Dylan Klebold byl vybaven poloautomatickou zbraní TEC-DC9 9mm, ze které vystřelil 55krát, včetně finální střely, kterou spáchal sebevraždu. Dále měl dvouhlavňovou brokovnici se zkrácenou hlavní Savage 311-D, ze které vyšlo celkem 12 střel. (Žuk, 1992; The final report, 2007)

Oba útočníci v Columbine High School pak byli vybaveni sadou nožů a velkým množstvím podomácku vyrobených bomb. Jednalo se o 27 trubkových bomb, 11 skoro

šestilitrových propanových bomb, 7 bomb z benzínu a napalmu, 48 bomb s oxidem uhličitým a 2 devítikilové propanové bomby, které nastražili do jídelny. Naštěstí většina jejich bomb nefungovala, detonovala jen částečně anebo byla použita ve chvílích, kdy se kolem nenacházely žádné osoby, takže způsobila pouze škody na majetku. Dvě bomby byly nastraženy také v autech obou pachatelů a dvě umístili před útokem přibližně dva kilometry jižně od školy, aby odlákali pozornost hasičů. Tyto bomby detonovaly pouze částečně a způsobily jen malý požár, který byl rychle uhašen. (www.acolumbinesite.com)

Koncem roku 1998 Harris s Kleboldem zavítali na přehlídku zbraní „Tanner Gun Show“, kde si chtěli zakoupit zbraně, ale vzhledem k tomu, že v té době ani jednomu z nich nebylo osmnáct let, byli odmítnuti. Vrátili se proto druhý den s Robyn Anderson, osmnáctiletou spolužačkou a dívkou, se kterou byl Klebold na maturitním plese pouhé tři dny před útokem. Vyhledali soukromé prodejce, u kterých stačilo, aby Robyn Anderson prokázala, že je jí osmnáct let – to byla celá procedura nákupu dvou brokovnic a útočné pušky. Zbraně si Harris s Kleboldem sami upilovali, aby je mohli lépe skrýt pod oblečení. Dívka do dne útoku netušila, k jakému účelu zbraně zakoupila. Čtvrtou zbraň, poloautomatickou TEC-DC9 pachatelům prodal začátkem roku 1999 Mark Manes, se kterým se seznámili skrz kamaráda z pizzerie, kde oba pracovali. (The final report, 2007; www.acolumbinesite.com)

Docela jinou cestou si zbraně opatřil útočník z Virginia Tech, Seung-Hui Cho, který si obstaral dvě pistole – Walther P-22, kterou si objednal online přes internet a 9mm Glock, který si zakoupil v obchodě. Nutno podotknout, že si obě zbraně pořídil legální cestou. Mezi jeho další vybavení v den útoku patřil lovecký nůž, sada řetězů a zámků, kladivo, neprůstřelná vesta a obrovské množství nábojů. Během celého útoku vystřelil víc než 170x. (CNN, 2017)

Legálně byly opatřeny i zbraně použité během útoku na Sandy Hook Elementary School, které však všechny byly registrované ne na útočníka, ale na jeho matku. Adam Lanza si ráno v den útoku vzal nejprve opakovací pušku Savage Mark II-F, se kterou zavraždil svou matku, a pak vzal její další zbraně – poloautomatickou útočnou pušku Bushmaster XM15-E2S a dvě pistole Glock 20SF a Sig Sauer P226. Během útoku byla používaná především poloautomatická puška Bushmaster. Z pistole Sig Sauer nebylo vystřeleno a pistolí Glock Lanza spáchal sebevraždu. (CNN, 2016)

7.2.4 Časový sled událostí

Tabulka 19 – Časový sled událostí

Události	Columbine H.S.	Virginia Tech	Sandy Hook
Datum	20. 4. 1999	16. 4. 2007	14. 12. 2012
První výstřel	11:19	9:40	9:30
Tísňové volání	11:23	9:42	9:35
Příjezd policie	11:24	9:45	9:39
Poslední výstřel (sebevražda pachatelů)	12:08	9:51	9:40
Celkový čas útoku	49 minut	11 minut	10 minut

Columbine High School – Pachatelé do školy dorazili v 11:10, Harris zaparkoval u jižního vchodu, Klebold u západního, jejich cíl, školní jídelna, se nacházela mezi nimi, kam odložili dvě tašky s propanovými bombami, které měly detonovat v 11:17 hodin. Mezitím útočníci čekali u Kleboldova auta s cílem střílet do utíkajících lidí, až bomby vybuchnou. V 11:19, když bomby nevybuchly, začali útočníci střílet do lidí u západního vchodu. Jeden z učitelů, Dave Sanders, si rychle uvědomil hrozbu a začal evakuovat lidi z jídelny. O čtyři minuty později, v 11:23 bylo na policejní lince 911, přijato první tísňové volání. Záhy je o střelbě ve škole vyrozuměn strážník hlídkující u parkoviště, který se několik minut po vyrozumění dostává do krátké střelní potyčky s Harrisem, ale nepodařilo se mu ho na dálku zneškodnit, než se Harris ukryl v budově. V 11:29 hodin, tedy deset minut od prvního výstřelu, se oba střelci dostali do školní knihovny, kde zavraždili 10 osob. V této době ke škole přijela další hlídka policie, po které útočníci několikrát vystřelili z oken knihovny. V 11:36 útočníci opustili knihovnu a náhodně procházeli školou, včetně oblasti u učebny biologie, kde postřelili již zmíněného učitele Davea Sanderse, který se pokoušel zabezpečit co nejvíce studentů. Dave Sanders se ukryl v učebně biologie, kde nakonec, přibližně tři hodiny od postřelení, vykvrácel. V 11:44 se střelci vrátili do jídelny, kde střelili do propanových bomb a způsobili tak požár. Poté odešli zpět do knihovny, kde v 12:08 oba spáchali sebevraždu. O hodinu později, v 13:09 do školy vstoupily dva SWAT týmy. Místnost po místnosti prohledávali školu a zachraňovali raněné, situaci jim stěžoval kromě všeobecné paniky také spuštěný alarm a hasicí trysky aktivované požárem v jídelně. V 15:30 vstoupili do knihovny a našli těla obětí včetně dvou pachatelů. V 16:30 byla škola prohlášena za bezpečnou, ale o další hodinu později byli na místo povoláni další policisté z důvodu nálezu výbušných zařízení. (CNN, 2000; The final report, 2007)

Virginia Polytechnic Institute – Útok začal ráno, přibližně v 7:00, kdy byl Cho viděn před kolejí West Ambler Johnston Hall. V 7:15 bylo na policejní linku 911 přijato tísňové volání informující o střelbě na koleji, kde zemřela Emily Hilscher a Ryan Clark. Po několika minutách na místo přijela policie a vyšetřovatelé, kteří se zaměřili na Karla Thornhilla, přítele zavražděné Emily Hilscher. V 9:26 došlo k rozeslání informativních emailů pracovníkům a studentům fakulty o střelení na koleji. Několik minut poté, v 9:40 Cho dorazil do Norris Hall a začal střílet. V 9:42 bylo přijato první tísňové volání na linku 911 informující o další střelbě na Virginia Tech. Policie na místo dorazila v 9:45, ale zpomalily jí uzamčené dveře řetězem se vzkazem, že snaha o jejich otevření povede k výbuchu bomby. Nakonec policie řetěz prostřelila brokovnicí, čímž zřejmě Choa upozornila na svou přítomnost, a ten v 9:51 spáchal sebevraždu. V průběhu útoku škola rozeslala celkem 4 informativní emaily o střelbě, kde instruovala lidi, aby nevycházel ven. Zároveň se obdobná informativní zpráva vysílala školním rozhlasem. (CNN,2017)

Sandy Hook Elementary School – Někdy ráno, v době před 9:30 útočník Adam Lanza zavraždil svou první oběť – vlastní matku v jejich domě v Sandy Hook a vzal její zbraně. V 9:30 dorazil do školy, kde si prostřelil cestu skrz skleněné uzamčené dveře a zavraždil ředitelku školy a školní psycholožku. Poté pokračoval do školní kanceláře, kde však nikoho neviděl, a tak odešel do jedné z učeben prvních ročníků, kde zavraždil vyučující a všech 15 dětí. V 9:35 bylo přijato první tísňové volání na 911. Lanza nadále pokračoval ve své cestě do další učebny prvního ročníku. V 9:39 přijely první policejní hlídky města Newton a záhy na to, v 9:40 útočník spáchal sebevraždu. V 9:44 policie vstupuje do budovy a o několik minut později na místo doráží policie státu Connecticut. (CNN, 2016)

7.2.5 Psychologický profil

Tabulka 20 – Psychologický profil

Útočník	Psychologický profil	Opatření
Dylan Klebold	Deprese, sebevražedné tendence.	Žádná
Eric Harris	Psychopatie, maligní narcistická porucha, paranoia, sadismus, nekontrolovatelná agresivita.	Antidepresivum Luvox, kurzy zvládnání agresivity
Seung-Hui Cho	Selektivní mutismus, deprese, sebevražedné tendence.	Antidepresivum Prozac, hospitalizace v psychiatrické léčebně – po dni propuštění.
Adam Lanza	Aspergerův syndrom (porucha autistického spektra), úzkostná porucha, obsedantně-kompulzivní porucha.	Žádná

Dylan Klebold – Odmala byl nadměrně inteligentní, před útokem byl přijat na několik vysokých škol a čekala ho profesní dráha počítačového technika. Ale přesto trpěl těžkými depresemi a měl sebevražedné sklony. Přibližně dva roky před útokem si začal psát deník, kam se svěřoval se svými problémy. Psal do něj o problémech v lásce a o samoléčbě problémů skrz alkohol. Nebyl příliš oblíbený, vinil se za své problémy, byl vznětlivý a vnitřně trpěl. Seznámil se však s Ericem Harrisem a stali se z nich nejlepší přátelé, kteří sdíleli nenávist k sportovnímu zaměření školy, k hloupým lidem a k pravidlům. V roce 1998 se s Ericem vloupali do zaparkované dodávky a ukradli z ní elektroniku. Byli zadrženi a posláni do nápravného programu. Odtamtud byli předčasně propuštěni za vzorné chování. Následně začali plánovat útok na školu. Dylan byl velmi depresivní, plachý a předem nevěděl, kam směřuje. Byl povrchně věřící a v posledním videu na rozloučenou se omluvil své rodině a sdělil jim, že se mu na světě moc nelíbilo a že teď půjde určitě na lepší místo. (Cullen, 2004, 2009)

Eric Harris – Jako syn pilota Air Force se v dětství několikrát stěhoval, ale do roku 1993 byl jako každé malé dítě. Pak se s rodinou usadili ve městě Littleton v Coloradu a Eric začal mít problémy zapadat. Seznámil se s nejlepším přítelem Dylanem Kleboldem a začali spolu trávit mnoho času. Eric, na rozdíl od Dylana, zvládal všechny situace v klidu. Z problémů se dokázal snadno vymluvit, byl milý, pohledný a dokázal lidi dostat tam, kam chtěl. Po vloupání do dodávky v roce 1998 byl stejně jako Dylan poslán do

nápravného programu a předčasně propuštěn. Po propuštění napsal majiteli dodávky omluvný dopis, ale ve stejnou chvíli si do deníku psal o hlouposti stejného člověka a o tom, jak nenávidí lidi. Po propuštění z nápravného programu musel docházet na lekce zvládání agresivity a začal brát antidepresivum Luvox, kvůli kterému ho pak nepřijali k Námořní pěchotě Spojených států amerických (U.S. Marine Corps). Ve stejném roce vyhrožoval smrtí jednomu spolužákovi a sdílel na svoji webovou stránku příspěvky o tom, že doma vytváří bomby. Vzhledem k depresivní charakteristice Dylana Klebolda je možné, že veškerá iniciativa plánování a provedení útoku přišla především z hlavy Erica Harrise. Zpětně z jeho psychologických rozborů víme, že trpěl maligní narcistickou poruchou, paranoiou, nekontrolovatelnou agresivitou a vykazoval známky sadismu. Dylan byl ublížený, Eric chtěl ubližovat. Psychologové se shodují, že vykazoval značné známky psychopatie. Trpěl nedostatkem empatie, dělalo mu dobře lhaní, cítil se nadřazený ostatním lidem, kterými opovrhoval. Byl racionální, moc dobře věděl, co dělá – chtěl potrestat lidstvo, ponížit ho, chtěl se zapsat do dějin, což se mu také podařilo. (Cullen, 2004, 2009; Kass, 2009; www.biography.com)

Seung-Hui Cho – V mládí mu byl diagnostikován selektivní mutismus, tedy narušení komunikační schopnosti, kdy osoba v určitých situacích či před určitými lidmi nedokáže mluvit. Škola jeho stav brala v potaz a byl omluven z přednášení v hodinách a nemusel ani odpovídat na otázky vyučujících. Nicméně i tak prokazoval známky psychických problémů. Na střední škole napsal esej, o tom, že by chtěl provést útok jako na Columbine High School. Poté začal docházet na psychiatrii a bral antidepresivum Prozac, ale v roce 2000 lékař zastavil Choovu léčbu kvůli zlepšení. Nástup na Virginia Polytechnic Institute však všechno změnil. Opět začal prokazovat známky nevyrovnanosti a psychických problémů. Vyučující hodin angličtiny, poezie a dalších předmětů, kde se měl student kreativně vyjadřovat, začali mít starosti, jelikož Choova tvorba byla stále temnější a hrozivější. Cho začal mít problémy nejen ve škole, ale i v soukromém životě. Obtěžoval několik spolužaček, kvůli čemuž byl navštíven policií. Poté se svěřil spolubydlícímu, Andymu Kochovi, že chce spáchat sebevraždu. Koch informoval vedení školy a Cho byl nakonec policií převezen na poradenskou kliniku New River Community Services, kde mu byla doporučena léčba na psychiatrii. Zpráva z New River zněla, že je Cho nebezpečný sobě i okolí. Poté byl převezen do psychiatrické léčebny Carilion St. Albans, kde však ošetřující lékař prohlásil, že je sice Cho psychicky nemocný, ale že nepředstavuje hrozbu ani sobě ani okolí a propustil ho s tím, že musí docházet do

poradenského centra na sezení. Cho tam nechodil a ani ne rok a půl nato spáchal útok na Virginia Tech. (Hausmen, 2015; McHolm, 2005; Urbina, 2007)

Adam Lanza – Adam už odmala měl vývojové problémy, především s řečí, s komunikováním, motorikou a se senzoryckou integrací. Také vykazoval známky opakujícího se chování, a navíc trpěl Aspergerovým syndromem, což je autistická porucha s narušením sociální interakce, komunikace a představitosti. Lidé s tímto syndromem jsou většinou nadměrně inteligentní a snadněji u nich dojde k frustraci, nicméně není žádný důkaz souvislosti s tímto syndromem a násilným chováním. Až posmrtně, ze spisů a dostupných údajů mu lékaři diagnostikovali poruchu autistického spektra, úzkostnou poruchu a obsedantně-kompulzivní poruchu. Také prokazoval známky schizofrenie, ale nikdy nebyl na vyšetření, které by tuto domněnku mohlo potvrdit. Na jeho psychickém stavu se mohla podepsat i anorexie, která mu byla rovněž diagnostikována až po smrti (při výšce zhruba 183 cm vážil pouhých 50 kg). V páté třídě odevzdal jako školní práci velmi hrozivý příběh o vraždách dětí, kanibalismu a preparování zvířat, ale nikdo, ani rodiče, ani škola, to neřešili a neposlali Adama na žádné vyšetření. V osmé třídě ho matka odhlásila ze školy a on byl vyučován nadále doma. Ve čtrnácti letech byl vyšetřen v dětském centru na univerzitě Yale (Yale University's Child Study Center), kde mu bylo navrženo vrácení do školy, aby nebyl izolován od světa a byla mu doporučena léčba, kterou jeho matka odmítla. Poté se Adam na krátkou dobu vrátil na střední školu, ale po nějakém čase byl opět odepsán. Jeho matka mu dělala ústupky a přizpůsobovala se mu, místo toho, aby ho vytlačila z jeho komfortní zóny a tím mu pomohla. Střední školu nakonec dokončil díky samostudiu a individuálním lekcím. Věci se zhoršily po odmaturování v roce 2009, kdy Adam chodil ven stále méně a méně, až nakonec přestal vycházet vůbec. Okna ve svém pokoji si zatarasil, vůbec nevycházel z pokoje, a i se svou matkou, sdílející stejný dům, komunikoval pouze přes emaily. Svému otci, který s nimi nežil od roku 2002, přestal odpovídat na zprávy někdy mezi roky 2010 a 2012. V době své izolace vyhledával fóra o masových vraždách, kde jednomu uživateli napsal, že se nediví, že existují masoví vrazi, ale že se diví, že jich není 100 000 každý rok. Zároveň si často prohlížel stránky své bývalé základní školy Sandy Hook a jejich bezpečnostní opatření, z čehož se dá jasně odvodit, že jeho útok byl dopředu naplánovaný. Obecně se dá Adamův stav shrnout do vážných psychických problémů a neléčených poruch, kdy největší zájem o jeho duševní zdraví projevilo dětské centrum v Yaleu, nikoliv rodiče, kteří ho nejenže nechávali v dosahu střelných zbraní i přes

vědomí jeho problémů, ale ani mu nevyhledali odbornou pomoc. (Cowan, 2014; Turndof, 2012; Ziv, 2014; www.aspergeruvsyndrom.cz)

7.2.6 Kriminální minulost

Tabulka 21 – Kriminální minulost

Útočník	Kriminální minulost	Opatření
Dylan Klebold	1998 – vloupání do dodávky a krádež elektroniky	Nápravný program – předčasně propuštěn
Eric Harris	1998 – vloupání do dodávky a krádež elektroniky. 1998 – vyhrožování smrtí spolužákovi, podezření na konstruování bomby	Nápravný program – předčasně propuštěn. Kurzy zvládnutí agresivity. Konstruování bomby pro nedostatek důkazů neřešeno.
Seung-Hui Cho	2005 – obtěžování několika studentek osobním i internetovým kontaktem, focení nohou spolužaček během hodin.	Zákaz styku se studentkami. Vyhození z hodin.
Adam Lanza	Žádná	Žádná

V roce 1998 se Dylan Klebold s Ericem Harrisem společně v noci vloupali do volně zaparkované dodávky, z níž odcizili elektroniku. Byli dopadeni a trestnímu stíhání se vyhnuli nástupem do nápravného programu, odkud byli oba propuštěni o několik měsíců předčasně pro vzorné chování. Dohlížející nápravný úředník o Ericovi při propuštění napsal, že „je to velmi bystrý člověk, který má šanci uspět v životě“ a o Dylanovi, že „je inteligentní, ale musí poznat, že tvrdá práce je potřeba k naplnění cílů“. Po propuštění napsal Eric majiteli dodávky procítěný omluvný dopis, ale ve stejnou chvíli si do svého deníku stěžoval na hloupost stejné osoby a napsal, že by měl být zastřelen. Později téhož roku Eric vyhrožoval jednomu spolužákovi, že ho zabije. Rodiče dotyčného se obrátili na policii i s upozorněním, že Eric na své webové stránce píše o tom, že doma konstruuje bombu. Vyšetřovatelé však neměli dostatek důkazů k prohledání domu Harrisů a případ zůstal neřešený. (Cullen, 2010)

Na podzim roku 2005 se začaly objevovat stížnosti na Seung-Hui Choa kvůli obtěžování studentek školy. Jedna upozornila policii, že ji Cho osobně i prostřednictvím internetu obtěžuje. Poté policie Choovi zakázala styk se studentkami. Zároveň byl vyhozen z hodin poezie, protože si během vyučování fotografoval nohy spolužaček. (Kerr 2012)

7.2.7 Shrnutí

Délka útoku a počet jeho obětí jsou nesporná fakta, jasně číselně daná. U ostatních aspektů tak jasná odpověď již není.

Tabulka 22 – Shrnutí

Události	Columbine H.S.	Virginia Tech	Sandy Hook
Délka útoku	49 minut	11 minut	10 minut
Počet obětí	13	32	27
Možnost předem rozpoznat pachatele	ANO	ANO	ANO
Selhání ze strany lékařů a rodiny	ANO	ANO	ANO
Selhání ze strany policie	Spíše ANO	Spíše NE	NE
Inspirace	Oklahoma City 1995	Columbine High School 1999	Columbine High School 1999

Pokud se podíváme na selhání – ať už ze strany lékařů, institucí, rodin či školy, bohužel, odpověď bude „ANO“, ačkoliv v některých případech nejednoznačná. V případě Columbine High School a jejích strůjčů Erica Harrise a Dylana Klebolda je největší selhání v rukou policie a americké legislativy. Policie, která nejednala či nemohla jednat kvůli legislativě, poté, co dostala upozornění o tom, že Harris vyhrožuje spolužákovi smrtí a že doma konstruuje bomby (čímž se chlubil na internetu) poté, co byl zadržen za vloupání a krádež. Dále legislativa umožňující nákup střelných zbraní na pouhé dokázání plnoletosti – to jsou faktory jasného selhání. Dále rodina a spolužáci, kteří si nevšimli, že Eric s Dylanem mají sklep plný magazínů o zbraních, obrázků znázorňující rozřezaná lidská těla, vytvářejí si mody do hry, aby mohli střílet své vlastní spolužáky na území školy a na internetu i ve škole se svěřují o tom, že nesnášejí lidi. Mimo to jejich školní práce, především práce Dylana byla shledána za velmi znepokojivou a škola se v tomto případě smířila s vysvětlením „že jde pouze o příběh“. Pokud vezmeme v potaz tato fakta, lze konstatovat, že se pachatelé dali předem rozpoznat a útoku se dalo předejít včasnou intervencí a řešením psychických problémů obou chlapců. (Anderson, 2000; Brown, 2002)

Stejně tak tomu bylo i v případě Seung-Hui Choa střelce na Virginia Tech, o kterém policie i škola věděla díky incidentům s obtěžováním spolužaček. Choovi spolubydlící navíc věděli o jeho divném chování a o jeho sebevražedných sklonech. Cho byl

hospitalizován na klinice, odkud ho propustili se zprávou, že není nebezpečný sobě ani okolí. Škola v tomto případě měla být informována o chování tohoto studenta a o jeho hospitalizaci, což opět neumožňovala tamější legislativa. Nicméně v tomto případě jen stěží říct, zda by informování mohlo předejít chystanému útoku. (Kerr, 2012; Hausmen, 2015)

U Adama Lanzy, útočníka ze Sandy Hook Elementary School nesla vinu především rodina, respektive matka Nancy Lanza, se kterou Adam žil. Nancy Lanza věděla o Aspergerově syndromu, kterým trpěl její syn, bylo jí doporučeno, že by ho měla nechat léčit a že by ho měla nechat studovat ve škole mezi lidmi, aby tím nezhoršovala jeho sociální izolaci. Místo toho ale zůstával Adam doma, učil se doma až nakonec přestal vycházet ven a komunikovat úplně. Pokud k tomu připočteme fakt, že byl v domě s nezabezpečenými šesti zbraněmi, můžeme konstatovat, že ze strany jeho matky šlo o velmi lehkovážné a nezodpovědné chování. (Cowan, 2014)

Pokud se podíváme na selhání ze strany policie během samotného zásahu, opět se ocitneme před nelehkou otázkou, na kterou neexistuje jednoznačná odpověď. Nejtěžší úlohu měli policisté při útoku na Columbine High School. V té době se jednalo o první takový případ, tudíž policie neočekávala podobnou hrozbu a ani na ni nemohla být pořádně připravena. Doba příjezdu policie byla v pořádku – byla přítomna prakticky od začátku střelby. Jenže zprvu šlo o jednoho jediného pochůzkáře, který byl později doplněn dalšími obyčejnými strážníky. Speciální jednotka SWAT (Special Weapons and Tactics) na místo útoku dorazila téměř dvě hodiny od padnutí prvního výstřelu a hodinu po sebevraždě pachatelů. Zároveň to byli první policisté, kteří vstoupili do budovy školy. Navíc jim situaci značně komplikovala neznalost prostor, což jejich postup výrazně zpomalovalo. Pro takové případy měli mít k pomoci někoho, kdo se v prostorách školy vyzná, jako například školníka, který by jim přes vysílačku mohl hlásit, kde se nalézají a kudy kam se dostanou. Takže ačkoliv se jednalo o první podobný případ, nelze opomenout fakt, že útočníci po škole chodili víc než tři čtvrtě hodiny, a nakonec zahynuli vlastní rukou, což podporuje tvrzení, že policie zásah na Columbine High School nezvládla. U Virginia Tech se policii dá vytknout především hlučný vstup do budovy, kdy si prostřelili zatarasené dveře brokovnicí, nicméně stejně jako v případě Sandy Hook pachatel po doražení policie ukončil svůj život, takže se policejní postup v těchto případech nedá zcela hodnotit. (CNN, 2000, 2017, 2016; The final report, 2007)

Z hlediska inspirace útoků, již bylo zmíněno, že Harris s Kleboldem obdivovali bombové útoky z Oklahoma city v roce 1995. Do svých deníků si psali o tom, že pachatel Timothy McVeigh zavraždil moc málo lidí (zavraždil 168 lidí a zranil přibližně dalších 500), a že by podobný útok dokázali provést lépe. Z toho jednoznačně plyne inspirace pro jimi uskutečněný útok o pouhé čtyři roky později. (Payne, 2010) U útoků na Virginia Tech a Sandy Hook inspirace není už tak jasná, ale připisuje se právě útoku na Columbine H.S. Seung-Hui Cho již na střední škole v eseji psal o útoku na Columbine H.S. a vyjádřil touhu provést něco podobného. Mimo to ve svém manifest, který těsně před útokem zaslal do redakce NBC News, psal o tom, že to dělá pro své bratry a sestry a vyloženě zmínil „mučedníky jako Eric a Dylan“, čímž odkazuje na útočníky z Columbine H.S. Adam Lanza sice nenapsal žádný manifest a nenechal po sobě mnoho stop, nicméně je známo, že byl „posedlý“ tématikou Columbine H.S. Sledoval Ericova a Dylanova videa, filmy a dokumenty o střelbě a údajně měl mít i kopii vyšetřovacího spisu. (Tognotti, 2014; The Associated Press, 2016)

Už jen kvůli inspiraci útoky je nelehké zcela jasně odpovědět na otázku, který z útoků byl ničivější. Pokud bychom vzali v potaz pouze oběti, nejničivějším útokem by byla střelba Seung-Hui Choa z Virginia Tech. Nicméně můžeme se pouze dohadovat, jestli by se tento útok a desítky dalších odehrály, kdyby nebylo Columbine High School, která se stala inspirací pro další.

7.3 Vyhodnocení cílů práce

V diplomové práci jsme si stanovili několik cílů. Prvním cílem bylo přinést ucelený náhled na problematiku aktivních střelců. V teoretické části práce jsme popsali hlavní pojmy týkající se této problematiky a podařilo se nám kompaktně obsáhnout zadaný cíl.

Dalším cílem bylo porovnat útoky na amerických školách Columbine High School, Virginia Polytechnic Institute a Sandy Hook Elementary School, což jsme provedli ve vědecké části práce. Zároveň s tím jsme prozkoumali následky daných útoků a zjistili jsme, že nelze jednoznačně říct, který z útoků byl ničivější.

Naše poslední cíle se týkaly dotazníkového šetření. Jedním z nich bylo vyhodnocení názorů respondentů ohledně problematiky aktivních střelců a zabezpečení škol. Tento cíl se nám podařilo naplnit díky respondentům, kteří se účastnili našeho dotazníkového šetření. Posledním cílem bylo potvrzení či vyvrácení naformulovaných hypotéz. V práci jsme vytvořili 4 hypotézy, které jsme na základě vyhodnocení anonymního dotazníků vyhodnotili. Dané hypotézy se nám potvrdily či vyvrátily.

7.4 Vyhodnocení hypotéz

HYPOTÉZA 1: *Předpokládáme, že víc, než polovina respondentů si myslí, že se dá aktivní střelec předem rozpoznat.*

S hypotézou 1 souvisela otázka číslo 8.

V otázce číslo 8 jsme zjišťovali, jestli si respondent myslí, že se dá aktivní střelec předem rozpoznat. Na tuto otázku mohl respondent odpovědět třemi způsoby, buď „ano“, „ne“ či „nevím“. Nejvíce respondentů (47%) odpovědělo „NE“. Odpověď „ANO“ a „NEVÍM“ zaškrtno u obou 26% respondentů. (viz. Tab. 8 – Rozpoznání potencionálního pachatele)

Na základě vyhodnocení výsledků lze konstatovat, že se nám Hypotéza 1 nepotvrdila.

HYPOTÉZA 2: *Předpokládáme, že víc, než 75% respondentů si myslí, že by se incident podobný střelbě na amerických školách mohl uskutečnit i v České republice.*

S hypotézou 2 souvisela otázka číslo 10.

V otázce číslo 10 jsme zjišťovali názory respondentů ohledně možnosti střelby na českých školách. Zjistili jsme, že celých 75% všech respondentů si myslí, že by se incident podobný střelbě na amerických školách mohl odehrát i v České republice. Pouhých 9% respondentů tuto možnost bere jako nereálnou a 17% respondentů odpovědělo „nevím“. (viz. Tab. 10 – Možnost střelby na českých školách)

Na základě vyhodnocení výsledků lze konstatovat, že se nám Hypotéza 2 potvrdila.

HYPOTÉZA 3: *Předpokládáme, že méně, než 25% respondentů by se pokusilo během útoku aktivního střelce útočnicka zneškodnit.*

S hypotézou 4 souvisela otázka číslo 15.

V otázce číslo 15 jsme zjišťovali chování respondentů v případě útoku aktivního střelce. Vzhledem k charakteru otázky jsme dali respondentům na výběr ze tří odpovědí – uteču, schovám se a pokusím se osobu odzbrojit a zároveň jsme dali možnost vlastní odpovědi. Z výsledků nám vyplývá, že pouhých 10% respondentů by se při útoku aktivního střelce pokusilo osobu odzbrojit. Nejvíce respondentů zvolilo možnosti Schovám se (39%) a uteču (31%). (viz. Tab. 15 – Reakce na aktivního střelce)

Na základě vyhodnocení výsledků lze konstatovat, že se nám Hypotéza 4 potvrdila.

8 Diskuze

Naším cílem mimo samotnou komparaci útoků na třech amerických školách bylo posoudit, který z nich byl ničivější, což se ukázalo jako otázka s komplikovanou a nejednoznačnou odpovědí. Pokud bychom vzali v potaz pouze počty obětí, nejničivějším incidentem by rozhodně byl útok z roku 2007 na Virginia Polytechnic Institute, kde zemřelo 32 lidí a dalších 17 jich bylo zraněno. Jenže byli to právě útočníci z Columbine High School, kteří zasadili společnosti tuto první ránu, již inspirovali mnoho dalších útoků. Podle Follmana a Andrews (2015) střelbou na Columbinské střední škole bylo inspirováno 21 provedených útoků a 53 pokusů, z čehož se minimálně 10 strůjců odvolávalo konkrétně na Harrise s Kleboldem. Již jsme si uvedli, že tímto incidentem se nechal inspirovat Seung-Hui Cho, strůjce útoku na Virginia Tech i Adam Lanza, útočník ze Sandy Hook Elementary School. Mezi ně bychom mohli zařadit i další – V roce 2001 byl zadržen devatenáctiletý mladík, který plánoval bombový útok na školu De Anza v Kalifornii, na své webové stránce psal, že to je projev úcty Harrisovi a Kleboldovi. Roku 2006 další devatenáctiletý zaútočil na Orange High School v Severní Karolíně, kde naštěstí zranil pouze dva studenty, než byl zneškodněn školní ostrahou, nicméně se prokázalo, že byl posedlý útokem na Columbine H.S., kam si před útokem dokonce udělal výlet. Nebyl jediný, další dva strůjci si nejprve jeli prohlédnout místo svého zidealizovaného útoku, než začali plánovat vlastní. Jako další bychom mohli uvést útok z roku 2010, který se odehrál přímo v Littletonu v Coloradu, jen několik mil od Columbine H.S., kde třicetiletý muž začal střílet na střední škole Deer Creek, v deníku se opět odkazoval na Harrise s Kleboldem. Takto bychom mohli pokračovat. 14 útoků bylo plánováno na výročí střelby v Columbine H.S., 12 jich bylo včas odhaleno, ale 2 se přesunuly na jiné datum. Například na výročí narození Erica Harrise, kdy v roce 2014 šestnáctiletý mladík zranil nožem 22 lidí na Franklin Regional High School v Pensylvánii. Celkem během těchto 74 známých případů zemřelo 89 lidí a 126 jich bylo zraněno. Pokud bychom to mohli připsat Harrisovi a Kleboldovi, byl by útok na Columbine High School v roce 1999 nejničivějším útokem ze všech. (Follman a Andrews, 2015; Thomas a kol., 2014; Tognotti, 2014)

Od dob útoku na Columbine H.S. se ve světě z hlediska bezpečnosti škol změnilo mnohé. Školy začínají být čím dál více připravovány na možné útoky. Důraz se dbá nejen na rozmístění bezpečnostních prvků a přítomnost ozbrojené ostrahy, ale i na komunikaci se studenty. Po útoku na Columbine H.S. mnoho amerických škol nastoupilo na tzv. „Zero

tolerance policy“, tedy politiku nulové tolerance. V praxi to znamená větší dohled nad přestupky a jejich tvrdé trestání, kvůli čemuž je tato politika mnohdy kritizována, protože i student bez jakéhokoliv vroubku z minulosti může být okamžitě vyloučen ze školy. Po útoku na Virginia Tech školství především ve státu Virginie usnadnilo nahlášení podezřelého chování a umožnilo školám varovat a informovat o nastalých nebezpečných situacích, a to i tím způsobem, že mohou v danou chvíli převzít počítače studentů a zobrazit varovnou zprávu. Na školách pak fungují krizové týmy, které řeší problematiku aktivních střelců, školí studenty i zaměstnance a jsou odpovědní za řešení vzniklé situace. Mimo zlepšení bezpečnosti z hlediska personálního, některé americké školy zavedly drobná a poměrně jednoduchá bezpečnostní opatření jako jsou zámky zevnitř učeben, odstranění dvojítkých madel u vstupních dveří, aby nemohlo dojít k jejich uzavření řetězem a samozřejmě četnější rozmístění bezpečnostních kamer a alarmů. (Hausmen, 2015; The final report, 2007)

V České republice problematika aktivních střelců není zakomponovaná do zajištění bezpečnosti škol. Školy jsou zabezpečovány z hlediska požárů, nicméně jen málo škol bylo proškoleny v oblasti aktivní střelec. Podle výzkumu Černé (2015), která prováděla dotazníkové šetření u 184 studentů středních škol, jen 28% z dotazovaných studentů mělo na škole preventivní program zaměřený na problematiku aktivního střelce. Podobné výsledky jsou u Osvalda (2016), který prováděl výzkum na třech Chebských školách a zjistil, že ani jedna nebyla proškolená v dané problematice. Z našeho výzkumu vyplývá, že se 45% dotázaných nikdy nesetkalo s pojmem aktivní střelec. O to děsivější je, že více než polovina pedagogických pracovníků se s tímto pojmem nesetkala. 2% osob, které se s pojmem setkaly pak nevěděly, co znamená. U Černé 68% dotázaných slyšelo o pojmu aktivní střelec, ale 20% z nich nevědělo, co znamená. Ti, kteří slyšeli o aktivním střelci i věděli, kdo to je pak uvedli, že se s pojmem setkali především prostřednictvím médií – to uvedlo 68% respondentů, zatímco 26% studentů pojem znali ze školy. Znalost pojmu už však neznamena znalost chování v případě útoku. U Černé 54% studentů neví, jak by se mělo v takovém případě chovat. Jak už jsme v naší práci zmínili, každý by měl mít povědomí o tom, jak se v dané situaci chovat vzhledem k jejímu rychlému průběhu. Aktivní střelec průměrně útočí 10-15 minut, z čehož vyplývá, že se nelze spoléhat na pomoc bezpečnostních sborů. Proto by každá škola měla do svých osnov zařadit přednášky na toto téma a zajistit, aby především pedagogický sbor byl proškolen v dané problematice. (DHS, 2008)

Z hlediska technického zabezpečení škol podle České školní inspekce (ČŠI, 2014), která provedla v roce 2014 průzkum na 56,4% škol zapsaných ve školském rejstříku, jsou nejčastějším bezpečnostním prvkem na školách uzamčené dveře vybavené zvonkem, což bylo u 83% zkoumaných středních škol. Dalším nejčastěji se vyskytujícím prvkem na středních školách byl vstup na elektronickou kartu či čip, který fungoval na 49% škol. Jako třetí nejčastější bezpečnostní opatření byly na 48% středních škol umístěny kamerové systémy. Vstup do školy po zadání kódu fungoval na 11% středních škol. Podle našeho výzkumu je nejčastějším bezpečnostním opatřením na školách rovněž vrátnice či přístup na čip, což udalo 34% respondentů, zde se nám vyskytla zajímavá nesrovnalost, protože v další otázce 45% dotázaných uvedlo, že do školy je přístup na čipovou kartu či jiný vstupní doklad. Tato nesrovnalost mohla vzniknout tak, že si respondenti nejspíš neuvědomují, že čipová karta je bezpečnostním prvkem. Dalším nejčastěji se vyskytujícím bezpečnostním prvkem byly kamerové systémy, což udalo 32% respondentů. Z hlediska personálního zabezpečení škol ČŠI udala jako nejčastější způsob kontroly pedagogický dohled v prostorách školy v průběhu dne, což bylo na 83% středních škol a pedagogický dohled při vstupu do školy na 62% středních škol. Z našeho dotazníkového šetření jsme však získali opačný výsledek, kde pouze 6% dotázaných uvedlo, že na škole funguje dozor na chodbách. Podle ČŠI pak v téměř 31% středních škol fungoval recepční či vrátný. Nicméně pouhá přítomnost zamčených dveří a dohlížející osoby nestačí, podle výsledků Osvalda (2016) a Plocka (2016) jimi zkoumané školy sice tyto prvky měly, nicméně cizí osoba mohla být do školy vpuštěna po pouhém zazvonění a bez další kontroly. Takový prvek pak naprosto postrádá svůj smysl. V šetření Ilčíka (2015) pak na dané škole byla cizí osoba po zazvonění prověřena zaměstnancem školy a student byl vpuštěn bez jakékoliv kontroly. V našem šetření jsme zkoumali nejen, jestli škola disponuje vrátnicí, ale jestli na škole funguje i odpovědný bezpečnostní pracovník, což bylo v případě 34% respondentů.

Pravdou však zůstává, že žádný z těchto bezpečnostních prvků nemůže fungovat efektivně bez jiného. K čemu kamerové systémy, pokud u nich není žádný pracovník, který by je aktivně kontroloval? K čemu zamčené dveře se zvonkem, které se otevrou bez toho, aniž by k nim přišel pracovník vstupující osobu zkontrolovat? Nicméně bezpečnostní prvky nemohou zaručeně odvrátit útok aktivního střelce, což si myslí 57% našich respondentů. Útoky by zřejmě nezabránilo ani bezpečnostní rámy, které fungují na některých amerických školách. V našem průzkumu jsme zjistili, že 40% respondentů

si nemyslí, že by bylo vhodné mít na školách bezpečnostní rámy, ale 35% respondentů si myslí, že ano. Je jednoznačné, že odhalení zbraní u vstupu do budovy školy může prospět zmírnění útoku aktivního střelce v případě, že dotyčný měl plán začít střílet někde jinde a později než ráno u vstupu do školy. V opačném případě by pak byly bezpečnostní rámy neúčinné. Nejideálnější by samozřejmě bylo, aby na školách fungovala ozbrojená a proškolená ostraha, která by mohla útočnicka v prvních okamžicích eliminovat, ale to je v České republice, alespoň prozatím, fantazie, ačkoliv se bezpečnostní situace po útoku psychicky narušené ženy ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014 začíná lepší.

Důraz z hlediska bezpečnosti by se neměl zabývat pouze technickým a personálním vybavením, ale po vzoru amerických škol i bráním většího ohledu na případné stížnosti či podezřelé chování jednotlivců. Sice si podle našeho výzkumu, který se přesně shoduje s výzkumem Černé (2015) 47% respondentů nemyslí, že se dá potenciální pachatel předem rozpoznat, nicméně opak je pravdou. Ti, kteří uvedli, že se pachatel dá rozpoznat (26%), pak uvádějí, že především podle chování (55%), dále podle socializace (16%) a vlastností (14%). 16% našich respondentů pak uvedlo podle oblečení, kde je myšleno, že v danou chvíli před útokem na sobě bude útočník mít oblečení vhodné pro ukrytí zbraně. Přesně tato hlediska jsou klíčová k rozpoznání potenciálního pachatele. Pokud si bude společnost víc všimát svého okolí, může odhalit náznaky chystaného útoku. Na toto téma vznikl v roce 2016 krátký videospot od organizace Sandy Hook Promise, kde je upozorňováno na skutečnosti, kterých si lidé běžně nevšimají. (www.sandyhookpromise.com) Ve výzkumech Černé pak respondenti v 65% uvádí, že se pachatel dá rozpoznat podle zvláštního, vymykajícího se chování, v 15% si respondenti myslí, že potenciální pachatel ze svých neúspěchů bude obviňovat jiné, 11% dotázaných uvedlo, že bude mít kladný vztah ke zbraním a 7%, že se bude svými plány chlubit. I z již uskutečněných útoků aktivních střelců na školách víme, že pachatelé veřejně přiznávali touhy či vyloženě úmysly spáchat podobný čin, sdělovali to spolužákům, psali o tom na internet, do školních projektů a podobně. Mnohdy by stačilo, aby rodiny oněch pachatelů, jejich přátelé, lékaři či samotné vedení školy dávalo větší pozor a mohlo se útokům předejít. Útočník navíc jen málokdy jedná bez příčiny, za jeho činem stojí různé spektrum důvodů a pohnutek, které ho k němu dovedly. V našem výzkumu si nejvíce respondentů (23%) myslí, že za jeho útokem stojí nenávist k celému světu a okolí, to uvedlo také 66% dotázaných ve výzkumu Černé. U ní se pak na druhém místě u 14% respondentů umístil názor, že pachatele dohnala k činu ztráta zaměstnání,

v našem výzkumu sdílí tuto myšlenku 8% dotázaných. Naopak častější byly názory, že pachatel čelil konfliktům se spolužáky či spolupracovníky (17%), rodinné problémy (17%) a konflikty s učiteli či nadřízenými (16%). U Černé respondenti připisují konflikty se spolužáky a učiteli v 9% a spory v zaměstnání v 5%. V našem výzkumu si také 16% respondentů myslí, že motiv útočnicka je náboženský a jen 3% dotázaných uvedlo, že za motivem stojí psychické problémy pachatele. Nicméně to nerozporuje mínění ve výzkumech Černé, kde v 42% respondenti uvádějí, že aktivní střelec je psychicky narušený jedinec. Pachatel může trpět psychickými problémy, ale to neznamená, že ty stojí za motivy jeho útoku, ačkoliv se na něm mohou bezesporu podepsat.

Jak již bylo zmíněno, problém je, že ani studenti ani pedagogičtí pracovníci nejsou proškoleni, jak při podobném útoku jednat. Je samozřejmě složité předem určit, jak se bude osoba chovat ve vypjaté a nepředvídatelné situaci, nicméně každý by měl znát své možnosti – a sice: *utéct, schovat se, zaútočit*. Ve výzkumu Černé (2015) by studenti v nejvíce případech zkusili utéct, jako další se umístilo „zavolám policii“, což je vhodné pouze v případě, že je osoba v bezpečí. Jako další by se studenti zamkli ve třídě, tuto odpověď bychom mohli přirovnat ke schovám se. V našem výzkumu by se nejvíce osob pokusilo schovat (39%) a utéct (31%). 10% respondentů by se pokusilo osobu odzbrojit, což je poměrně vysoké procento z hlediska charakteru činu. Pokusit se útočnicka odzbrojit či na něj vyloženě zaútočit by měla osoba až v krajním případě, kdy není možný útek ani úkryt.

Podle Černé (2015) si rovněž 32% dotázaných nemyslí, že by se útok aktivního střelce mohl stát na jejich škole, ale 30% si myslí, že ano. Mezi našimi dotázanými si 75% myslí, že by se podobný útok mohl odehrát na českých školách a pouze 9% si myslí, že ne. Pokud jsme se ovšem zeptali na potencionální místo útoku aktivního střelce, 32% našich respondentů uvedlo, že by jím mohla být škola, což se shoduje i s výsledky Černé, kde tuto odpověď udalo 30% dotazovaných. 22% studentů u Černé si pak myslí, že by se útok mohl odehrát v komerčních budovách, ale jen 14% uvedlo nákupní centrum, což v našem výzkumu uvedlo 13% respondentů. 10% dotázaných označilo jako místo útoku sportovní a kulturní akce, 8% nádraží či prostředky hromadné dopravy, 3% ulice, 2% uvedla prostor zaměstnání dané osoby a jen 1% uvedlo zdravotnické zařízení. 31% dotázaných pak uvedlo, že by aktivní střelec mohl zaútočit na jakémkoliv místě s vysokou koncentrací osob. Naše výsledky mohly být zkresleny povahou výzkumného šetření, které se zaměřovalo na problematiku školních aktivních střelců, osoby v této otázce neměly na

výběr z žádných možností, tudíž je pravděpodobné, že největší vzorek respondentů uvedl jako místo útoku právě školu. Nicméně i přesto se naše výsledky poměrně shodují s výsledky Černé, která dávala respondentům na výběr z odpovědí, kde kromě nejčastějších domněnek, že by střelec mohl zaútočit ve škole a v komerčních budovách, pak 11% dotázaných uvedlo ulici a 9% prostor bývalého pracoviště.

Zajímavé je, že ve výzkumném šetření Černé (2015) 54% dotázaných uvedlo, že nevěří, že by jim Policie ČR dokázala v případě útoku pomoci. Jak již bylo uvedeno, toto je správná domněnka vzhledem k rychlému charakteru události, nicméně i přesto je úkol Policie ČR velmi důležitý. V případě, že pachatel neukončí svůj útok před příjezdem policie, je jejím úkolem jeho rychlá lokalizace a eliminace. Veřejnost by měla znát úkol policie, aby pak neztěžovala její činnost určitým chováním. Jelikož hlavní vedení v případě útoku aktivního střelce leží na ramenou Policie ČR, měla by být důkladně proškolená v této problematice, což útok v Uherském Brodě v roce 2015 vyvrátil. (STČ-14/IZS)

V rámci problematiky aktivního střelce je v České republice mnoho směrů ke zlepšení. Ať už v oblasti bezpečnostních sborů, kde by se mělo důkladně dbát na proškolení policistů na tuto tematiku, tak v oblasti široké veřejnosti. Aktivní střelec může zaútočit prakticky kdykoliv a kdekoliv, tudíž by každý měl znát postupy, jakými se chovat v takovém případě. Ještě důležitější, než samotná akce během útoku je jeho prevence. Nejde jen o legislativní úpravu držení střelných zbraní a o případné psychologické prohlídky žadatelů, ale zejména o povědomí lidí o svém okolí. Zefektivnit by se měla bezpečnost na školách, kde kromě funkčních a prověřených bezpečnostních prvků by mělo být především studentům umožněno snadné podávání stížností a hlášení podezřelého chování.

9 Závěr

Diplomová práce se zabývá problematikou aktivních střelců se zaměřením na školní střelce. V teoretické části jsme definovali základní pojmy této problematiky a provedli jsme psychologickou charakteristiku a kategorizaci aktivních střelců. Uvedli jsme zbraně, které střelci během útoků využívají a místa, která si pro útok vybírají. Dále jsme popsali nejznámější případy útoků aktivních střelců na školy, které se odehrály převážně ve Spojených státech amerických. V neposlední řadě jsme v teoretické části práce rozebrali, jak se chovat v případě útoku aktivního střelce a jaká je role Policie ČR s ohledem na typovou činnost IZS při společném zásahu 14/IZS „Amok“.

Ve výzkumné části práce jsme vymezili cíle, hypotézy, popsali jsme výzkumný vzorek a metody výzkumu. Naším záměrem v první části výzkumu bylo zjistit stanoviska a názory středoškolských studentů, jejich zákonných zástupců a pedagogických pracovníků středních škol na problematiku aktivních střelců a na zabezpečení škol. V druhé části výzkumu jsme si rozebrali a provedli komparaci tří útoků aktivních střelců na amerických školách, konkrétně na Columbine High School z roku 1999, Virginia Polytechnic Institute z roku 2007 a Sandy Hook Elementary School z roku 2012. Cíle, které jsme si vytyčili v této diplomové práci jsme naplnili a následně zhodnotili v diskuzi.

Útoky aktivních střelců jsou poměrně novodobý trend a společnost se teprve učí, jak takovýmto případům předcházet a jak je řešit. Zatímco USA je v tomto ohledu oproti zbytku světa o několik kroků napřed, teprve v nedávných letech se podobné útoky, a s tím související bezpečnostní opatření, začaly hojně objevovat i v Evropě. V České republice je několik málo historických případů násilí ve školách, ale zatím žádné v takovém měřítku jako v okolních státech. Nejhorší situace z tohoto hlediska je stále ve Spojených státech amerických, kde od útoku v roce 1999 na Columbine High School, prvního útoku tohoto charakteru, došlo k 192 případům střelby na školách, i když těch, co si vyžádalo život 3 a více lidí bylo „jen“ 26. Nicméně v těchto číslech je bezpočet útoků, kdy bylo zraněno velké množství lidí, ačkoliv třeba nikdo nezemřel. Harrisovi s Kleboldem, útočníkům z Columbine High School, se možná jejich plánovaný útok nezdařil podle jejich představ, ale podařilo se jim dosáhnout jejich cíle – vyvolat revoluci a inspirovat hromady dalších.

10 Seznam použité literatury

- AGH, Karel. *Aktivní střelec 2011*. Sborník příspěvků z 8. ročníku konference – medicína katastrof, příprava, praxe. 1. vyd. Hradec Králové: Zdravotní a sociální akademie Hradec Králové, 2011. s. 7-10. ISBN 978-80-905089-0-3
- ŽUK, Aleksandr Borisovič. *Pušky a samopaly*. Praha: Naše vojsko, 1992. 240 s. ISBN: 80-206-0150-3
- ANDERSON, Craig; DILL, Karen. *Video Games and Aggressive Thoughts, Feelings, and Behavior in the Laboratory and in Life*. Journal of Personality and Social Psychology, 2000, Vol. 78, No. 4, 772-790. DOI: 10.1037//O022-3514.78.4.772
- ANZCTC, Australia – New Zeland Counter-Terrorism Commite. *Active Shooter Guidelines for Places of Mass Gathering*. Commonwealth of Australia, 2015. ISBN: 978-1-925290-51-6
- ATKINSON, Rita L. *Psychologie*. Praha: Portál, 2003. 752 s. ISBN 80-7178-640-3.
- BROWN, Brooks. *No Easy Answers: The Truth Behind Death at Columbine High School* Lantern Books. 2002. 284 s. ISBN: 1590560310
- CULLEN, Dave. *Columbine. Twelve*. 2010. 496 s. ISBN: 0446546925
- ČERNÁ, Jitka. *Vnímání fenoménu aktivních střelců dospívající mládeží*. Hradec Králové, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. PhDr. Jan Hubert.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, 431 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.
- DIETZ, Park Elliot. *Mass, serial and sensational homicides*. Bull N Y Acad Med. Červen 1986; číslo 62, str.: 477–491.
- DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013, 466 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4
- GEIPEL, Ines. *Für heute reicht's: Amok in Erfurt*. Berlin: Rowohlt, 2004. 252 s. ISBN: 978-3871344794
- ILČÍK, Lukáš. *Analýza rizik při výskytu „aktivního střelce“ na střední škole*. Zlín, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. Doc. Ing. Miroslav Tomek, Ph.D.
- KASS, Jeff. *Columbine: A True Crime Story, a Victim, the Killers and the Nation's Search for Answers*. 1. vydání. Ghost Road Press. 2009. 336 s. ISBN: 0981652565
- KERR, Gordon. *College Killers: School shootings in North America and Europe*. RW Press Ltd, 2012. 69 s. ISBN 1909284017

KNOLL, J. L. *The "pseudocommando" mass murder: Part I, the psychology of revenge and obliteration*. The journal of the American Academy of Psychiatry and the Law, číslo 38; 2010. str.:87–94. PMID 20305080

LANGMAN, Peter. *Why Kids Kill: Inside the Minds of School Shooters*. 1. vydání. St. Martin's Griffin. 2010. 256 s. ISBN: 0230101488

LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 240 s. ISBN: 978-80-247-4454-4

MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 304 s. ISBN: 978-80-247-4580-0

McHOLM, Angela a kol. *Helping your child with selective mutism*. New Harbinger Publications 2005. 184 s. ISBN: 978-15-722-4416-0

NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. 2. vydání. Praha: Academia, 2001, 10 s. ISBN 80-200-0625-7.

O'TOOLE, Mary Ellen; FBI Academy; Critical Incident Response Group (CIRG); National Center for the Analysis of Violent Crime (NCAVC). *The School Shooter: A Threat Assessment Perspective*. Virginia 22135. Quantico, 1999. 50.s. ISBN: 1494456230

PLOCEK, Jaromír. *Aktivní střelec – dokážeme se bránit?* 2016. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, právnická fakulta, katedra trestního práva.

Police Executive Research Forum. *The Police Response to Active Shooter Incidents*. Washington, D.C. 2014. ISBN: 978-1-934485-23-1

SUCHÝ, Adam. *Mediální zlo: mýty a realita: Souvislost mezi sledováním televize a agresivitou u dětí*. 1. vydání. Praha: Triton, 2007. 176 s. ISBN 978-80-7254-926-9.

ŠKRAMPAL, Jiří. *Vliv počítačových her na psychiku mladistvých*. Praha 2009. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta informatiky a statistiky. Mgr. Ludmila Fonferová.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vydání. Praha: Portál, 2004. 870 s. ISBN 80-7178-802-3

BLAIR, J. Pete, SCHWEIT, Katherine W. *A Study of Active Shooter Incidents, 2000 - 2013*. Texas State University and Federal Bureau of Investigation, U.S. Department of Justice, Washington D.C. 2014.

WEBB, William. *School Massacre: 15 Horrifying School Shootings That Shook the Nation*. Absolute Crime, 2014. 120 s. ISBN 10: 150029229X.

Internetové zdroje:

A Columbine Site. *Weapons At Columbine*. In: [acolumbinesite.cz](http://www.acolumbinesite.cz) [online]. A Columbine site 1999 [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.acolumbinesite.com/weapon.php>

Aspergerův syndrom. In: [aspergeruvsyndrom.cz](http://www.aspergeruvsyndrom.cz) [online]. APLA Praha a střední Čechy o.s. 2012. [cit. 4. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.aspergeruvsyndrom.cz/>

BATES, Daniel; POW, Helen. *Lanza's descent to madness and murder*. In: [dailymail.co.uk](http://www.dailymail.co.uk) [online]. Associated Newspapers Ltd, 1. 12 2013. [cit. 25. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2516427/Sandy-Hook-shooter-Adam-Lanza-83k-online-kills-massacre.html>

BBC News. *Columbine killers planned to kill 500*. In: news.bbc.co.uk [online]. BBC, 27. 4. 1999. [cit. 5. 12. 2016]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/329303.stm>

BBC News. *Erfurt massacre 'planned for months'*. In: news.bbc.co.uk [online]. BBC, 30. 4. 2002. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/1960170.stm>

BBC News. *France school shooting: Teenage boy arrested after four hurt*. In: news.bbc.co.uk [online]. BBC, 16. 3. 2017. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-39292755>

BBC News. *Who are the Trenchcoat Mafia?* In: news.bbc.co.uk [online]. BBC, 21. 4. 1999. [cit. 5. 12. 2016]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/325054.stm>

Biography. *Adam Lanza*. In: [biography.com](http://www.biography.com) [online]. A&E Television Networks, 13. 6. 2016. [cit. 4. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/adam-landa-21068899#sandy-hook-elementary-shooting>

BIS. *Noční můra zpravodajských služeb*. In: [bis.cz](http://www.bis.cz) [online]. Bezpečnostní informační služba, zpravodajská služba České republiky, 19. 12. 2014. [cit. 12. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/clanekb630.html?ArticleID=8>

CHO, Seung-Hui. *Seung-Hui Cho full video Virginia Tech Shooter*. In: [Youtube.com](http://www.youtube.com) [online]. 24.04.2007 [cit. 10. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=VyalPi1GeDY>

COWAN, Alison Leigh. *Adam Lanza's Mental Problems 'Completely Untreated' Before Newtown Shootings, Report Says*. In: [nytimes.com](http://www.nytimes.com) [online]. 2017 The New York Times Company, 21. 11. 2014 [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2014/11/22/nyregion/before-newtown-shootings-adam-lanzas-mental-problems-completely-untreated-report-says.html?_r=0

CNN. *The Columbine Highschool shootings*. In: [cnn.com](http://www.cnn.com) [online]. Special. Cable News Network LP, LLLP, 2000. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/SPECIALS/2000/columbine.cd/Pages/NARRATIVE.Time.Line.htm>

CNN. *Columbine High School Shootings Fast Facts*. In: cnn.com [online]. Cable News Network, Turner Broadcasting System, Inc. CNN Sans™ & © 2016 Cable News Network, 26. 5. 2016. [cit. 5. 12. 2016]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/09/18/us/columbine-high-school-shootings-fast-facts/>

CNN. *Connecticut Shootings Fast Facts*. In: cnn.com [online]. Cable News Network, Turner Broadcasting System, Inc. CNN Sans™ & © 2016 Cable News Network, 14. 12. 2016. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/06/07/us/connecticut-shootings-fast-facts/>

CNN. *Killer's manifesto: 'You forced me into a corner'* In: cnn.com [online]. Cable News Network LP, LLLP, 18. 4. 2007. [cit. 17. 1. 2017]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2007/US/04/18/vtech.shooting/index.html?_s=PM:US

CNN. *School gunman stole police pistol, vest. Student killed 9 before turning weapon on himself*. In: cnn.com [online]. Cable News Network LP, LLLP, 23. 3. 2005. [cit. 6. 12. 2016]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2005/US/03/22/school.shooting/>

CNN. *Sandy Hook Shooting: What Happened?* In: cnn.com [online]. Cable News Network LP, LLLP, 12. 2012. [cit. 4. 1. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/interactive/2012/12/us/sandy-hook-timeline/>

CNN. *Virginia Tech Shootings Fast Fact*. In: cnn.com [online]. 2017 Cable News Network. Turner Broadcasting System, Inc., 3. 4. 2017. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/10/31/us/virginia-tech-shootings-fast-facts/>

ČŠI. *Tematická zpráva: Bezpečnost na školách a školských zařízeních*. In: csicr.cz [online]. Česká školní inspekce, 5. 12. 2014 [cit. 21. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Bezpecnost-ve-skolach-a-skolskych>

CULLEN, Dave. *The Depressive and the Psychopat*. In: slate.com [online]. The Slate Group LLC, 20. 4. 2004 [cit. 29. 4. 2017]. Dostupné z: http://www.slate.com/articles/news_and_politics/assessment/2004/04/the_depressive_and_the_psychopath.html

CULLEN, Dave. *The reluctant killer*. In: theguardian.com [online]. Guardian News and Media Limited, 25. 4. 2009 [cit. 29. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2009/apr/25/dave-cullen-columbine>

DHS, National Tactical Officers Association, Police Fairfax County Virginia, National Retail Federation, Retail Industry Leaders Association. *Active shooter: How to Respond*. In: dhs.gov [online]. U.S. Department of Homeland Security. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: https://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf

ENGER, John. *The shooting at Red Lake: What happened*. In: mprnews.org [online]. Minnesota public radio. 18. 3. 2015 [cit. 6. 12. 2016]. Dostupné z: <https://www.mprnews.org/story/2015/03/18/red-lake-shooting-explained>

Eric Harris Biography. In: biography.com [online]. A&E Television Networks. 2. 4.. 2014 [cit. 29. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/eric-harris-235982>

FBI. *Active shooter resources*. In: fbi.gov [online]. FBI.gov, U.S. Department of Justice. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/about/partnerships/office-of-partner-engagement/active-shooter-resources>

FOLLMAN, Mark; ANDREWS, Becca. *How Columbine Spawned Dozens of Copycats*. In: motherjones.com [online]. Mother Jones and the Foundation for National Progress. 5. 10. 2015 [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.motherjones.com/politics/2015/10/columbine-effect-mass-shootings-copycat-data>

GLENN, Zach. *July 1764 Enoch Brown schoolhouse massacre commemorated*. In: therecordherald.com [online]. GateHouse Media, LLC. 28. 7. 2014 [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.therecordherald.com/article/20140728/News/140729870>

HAUSMEN, Sandy. *Lessons Learned at Virginia Tech: What Went Wrong?* In: history.com [online]. Virginia Tech Invent the Future, 2017 WVTF. 13. 4. 2015. [cit. 29. 4. 2017]. Dostupné z: <http://wvtf.org/post/lessons-learned-virginia-tech-what-went-wrong#stream/0>

HISTORY. *Columbine High School massacre*. In: history.com [online]. A&E Television Networks, LLC, 2015. [cit. 5. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.history.com/this-day-in-history/columbine-high-school-massacre>

HISTORY. *Massacre at Virginia Tech leaves 32 dead*. In: history.com [online]. A&E Television Networks, LLC, 2015. [cit. 7. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.history.com/this-day-in-history/massacre-at-virginia-tech-leaves-32-dead>

INGRAHAM, Christopher. *Assault rifles are becoming mass shooters' weapon of choice*. In: washingtonpost.com [online]. The Washington Post, 12. 6. 2016. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2016/06/12/the-gun-used-in-the-orlando-shooting-is-becoming-mass-shooters-weapon-of-choice/?utm_term=.656c60464a4b

JOHNSON, Alex. *Gunman sent package to NBC News*. In: nbcnews.com [online]. NBCNEWS.com, 19. 4. 2007. [cit. 17. 1. 2017]. Dostupné z: http://www.nbcnews.com/id/18195423/ns/us_news-crime_and_courts/t/gunman-sent-package-nbc-news/#.WH3rvkAo72s

KALVACH, Zdeněk; *Bezpečnostní prvky musejí být podřízeny danému účelu*. In: m2c.eu [online]. Mark2 Corporation Czech a.s., Realizace FlexiSystems s.r.o, 2015. [cit. 21. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.m2c.eu/sqlcache/un-1-2015-s-12.pdf>

KAMINSKI-LEDUC, Janet L. *Weapons used in Mass Shootings*. In: cga.ct.gov [online]. Connecticut General Assembly, 18. 1. 2013. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.cga.ct.gov/2013/rpt/2013-R-0057.htm>

Katalog typových činností integrovaného záchranného systému Amok – útok aktivního střelce STČ14/IZS, [online]. 2014. [cit. 4.3. 2017]. Dostupné z: <http://metodika.ca hd.cz/stc/STC%2014-IZS%20AMOK.pdf>

MALECKÝ, Robert. *Osamělého střelce policie zlikvidovat umí, není si ale jistá, zda ho dokáže včas poznat*. In: ceska-justice.cz [online]. Media Network s.r.o., 4. 3. 2015 [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2015/03/osameleho-strelce-policie-zlikvidovat-umi-neni-si-ale-jista-zda-ho-dokaze-vcas-poznat/>

MORALES, Tatiana. *Red Lake Massacre Took 3 Minutes*. In: cbsnews.com [online]. CBS Interactive Inc., 12. 4. 2005. [cit. 6. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.cbsnews.com/news/red-lake-massacre-took-3-minutes/>

MŠMT. *Větší zabezpečení škol*. In: msmt.cz [online]. MŠMT, 2015. [cit. 24. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/vetsi-zabezpeceni-skol>

NOSÁL, Juraj. *Terorismus osamělých vlků: útoky v Oslu*. In: sekuritaci.cz [online]. 2008–2013 Sekuritaci.cz., 5. 3. 2012. [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sekuritaci.cz/terorismus-osamelych-vlku-utoky-v-oslu/>

PAYNE, Ed. *15 years later, victims, residents remember Oklahoma City bombing*. In: cnn.com [online]. Cable News Network LP, LLLP, 19. 4. 2010. [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2010/US/04/19/okc.bombing.anniversary/index.html>

ŘEŠÁTKO Vítězslav. *Fenomén tzv. šílených střelců aneb jak se zachovat v krizových situacích*. In: onwar.eu [online]. 2009-2016 On War | On Peace, 15. 3. 2015. [cit. 12. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.onwar.eu/2015/03/15/fenomen-tzv-silenych-strelcu-aneb-jak-se-zachovat-v-krizovych-situacich/>

Sandy Hook Promise. In: sandyhookpromise.org [online]. Sandy hook promise 2015. [cit. 17. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.sandyhookpromise.org/>

SCHLOTT, René; *Century of Massacres: Remembering Bremen, the First-Ever School Shooting*. In: spiegel.de [online]. SPIEGEL ONLINE, 20. 6. 2013. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/zeitgeist/a-century-after-the-first-school-shooting-in-bremen-a-906996.html>

Security magazín. *Bezpečnost ve školách – jak dál? Řešení existuje*. In: securitymagazin.cz [online]. 2014-2017 Security Media, s.r.o., 11. 12. 2014. [cit. 12. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/kalendar/bezpecnost-ve-skolach-jak-dal-reseni-existuje-1404043448.html>

Security magazín. *Dojde k dalšímu krvavému útoku ve škole? S největší pravděpodobností ano*. In: securitymagazin.cz [online]. 2014-2017 Security Media, s.r.o., 12. 12. 2014. [cit. 12. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/dojde-k-dalsimu-krvavemu-utoku-ve-skole-s-nejvetsi-pravdepodobnosti-ano-1404043455.html>

SIMPSON, Kevin; BLEVINS, Jason. *Columbine tragedy and recovery: Did Harris preview massacre on 'Doom'*. In: denverpost.com [online]. The Denver Post, 1999. [cit. 5. 12. 2016]. Dostupné z: <http://extras.denverpost.com/news/shot0504f.htm>

SPITZER, Robert J. *Kdo v Americe vlastní střelné zbraně?* In: americkecentrum.cz [online]. American Centre, 8. 6. 2010. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.americkecentrum.cz/kdo-v-americe-vlastni-strelne-zbrane>

Statistic Portal. *Weapon types used in mass shootings in the United States between 1982 and 2017*. In: statista.com [online]. The Statistic Portal, 2017. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/476409/mass-shootings-in-the-us-by-weapon-types-used/>

STOLLER, Gary; *The mystery of Adam Lanza, the Sandy Hook school gunman*. In: usatoday.com [online]. USA Today, 26. 11. 2013. [cit. 4. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2013/11/25/newtown-shooting-investigation/3696425/>

ŠTĚRBA, Radek; BIBEN, Martin; KRATOCHVÍL, Luboš. *Střelec zabil v hospodě v Uherském Brodě osm lidí, mrtvý je také on*. In: idnes.cz [online]. MAFRA, a. s., 24. 2. 2015. [cit. 12. 4. 2017]. Dostupné z: http://zlin.idnes.cz/strelba-v-hospode-v-uherskem-brode-d5o-/zlin-zpravy.aspx?c=A150224_135231_zlin-zpravy_ras

The Associated Press. *Cho idolized Columbine killers*. In: denverpost.com [online]. Digita First Media, 7. 5. 2016. [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.denverpost.com/2007/04/18/cho-idolized-columbine-killers/>

The Final Report: *Columbine*. In: Youtube [online]. 2007 Full documentary. 5. 8. 2014 [cit. 24. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UA6Yq8tNQdg>

The Smoking Gun. *School Killer's Animated Terror*. In: thesmokinggun.com [online]. TSG Industries Inc., 2015. [cit. 21. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.thesmokinggun.com/documents/crime/school-killers-animated-terror>

THOMAS, Pierre; LEVIN, Mike; CLOHERTY, Jack; DATE, Jack. *Columbine Shootings' Grim Legacy: More Than 50 School Attacks, Plots*. In: abcnews.go.com [online]. ABC News, 7. 10. 2014. [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/US/columbine-shootings-grim-legacy-50-school-attacks-plots/story?id=26007119>

TOGNOTTI, Chris. *Columbine School Shooting Helped Inspire Dozens More, Including Sandy Hook And 36 Failed Plots*. In: bustle.com [online]. BUSTLE, 7. 10. 2014. [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.bustle.com/articles/43132-columbine-school-shooting-helped-inspire-dozens-more-including-sandy-hook-and-36-failed-plots>

TURNDOLF, Jamie. *Was Adam Lanza an Undiagnosed Schizophrenic?* In: psychologytoday.com [online]. Sussex Publishers, LLC; HealthProfs.com; Sussex Directories, Inc., 20. 12. 2012. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/we-can-work-it-out/201212/was-adam-lanza-undiagnosed-schizophrenic>

URBINA, Ian. *Virginia Tech Criticized for Actions in Shooting*. In: nytimes.com [online]. The New York Times Company, 30. 8. 2007. [cit. 29. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2007/08/30/us/30school.html>

VALÁŠEK, Lukáš. *Europoslanci schválili zbraňovou směrnici. Omezí držení některých zbraní*. In: zpravy.idnes.cz [online]. Mafra, a. s., 14. 3. 2017. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/smernice-omezujici-poloautomaticke-zbrane-fkl-zahranicni.aspx?c=A170314_094052_domaci_lva

WALCH, Michael. *Mass shootings and active shooters: why definitions matter*. In: yahoo.com [online]. Yahoo-ABC News Network., 4. 12. 2015 [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.yahoo.com/news/mass-shootings-and-active-shooters--why-definitions-matter-142701852.html>

WHIO. *Victim's Family: Logan Cole out of ICU*. In: whio.com [online]. Cox Media Group., 20. 1. 2017 [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.whio.com/news/crime-law/victim-family-logan-cole-out-icu/xfNKmCN56ppo0datYYnQMI/>

ZELENKA, Jakub. *Hlídku měla střelce v Brodě zastavit, ne se stáhnout, tvrdí manuál pro policisty*. In: lidovky.cz [online]. MAFRA, a.s., 12. 3. 2015 [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/manual-pro-policisty-radi-jak-zasahnout-proti-strelci-ppw-zpravy-domov.aspx?c=A150311_160845_ln_domov_jzl

ZIV, Stav. *Report Details Adam Lanza's Life Before Sandy Hook Shootings*. In: newsweek.com [online]. Newsweek., 25. 11. 2014 [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.newsweek.com/report-details-adam-lanzas-life-sandy-hook-shootings-286867>

11 Seznam použitých zkratek

Columbine H.S. – Columbine High School

ČŠI – Česká školní inspekce

FBI – Federal Bureau of Investigation (Federální úřad pro vyšetřování)

IOS KŘP – Integrované operační středisko krajského ředitelství policie

IZS – Integrovaný záchranný systém

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

MU – Mimořádná událost

PNP – Přednemocniční neodkladná péče

Policie ČR – Policie České republiky

STČ – Soubor typové činnosti

SWAT – Special Weapons and Tactics (Policejní jednotka speciálních zbraní a taktiky)

USA – United States of America (Spojené státy americké)

Virginia Tech – Virginia Polytechnic Institute and State University

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

12 Seznam použitých tabulek

Tabulka 1 - Rozdělení respondentů	42
Tabulka 2 – Pohlaví	43
Tabulka 3 – Věk.....	43
Tabulka 4 – Pojem aktivní střelec.....	44
Tabulka 5 – Znalost pojmu aktivní střelec.....	45
Tabulka 6 – Motivy aktivního střelce	46
Tabulka 7 – Místo útoku aktivního střelce	47
Tabulka 8 – Rozpoznání potencionálního pachatele	48
Tabulka 9 – Znaký k rozpoznání aktivního střelce	48
Tabulka 10 – Možnost střelby na českých školách.....	49
Tabulka 11 – Bezpečnostní prvky na školách	50
Tabulka 12 – Přístup do školy	51
Tabulka 13 – Odvrácení útoku díky bezpečnostním prvkům	52
Tabulka 14 – Bezpečnostní rámy.....	53
Tabulka 15 – Reakce na aktivního střelce	54
Tabulka 16 – Věk a pohlaví pachatelů.....	55
Tabulka 17 – Oběti	56
Tabulka 18 – Použité zbraně.....	57
Tabulka 19 – Časový sled událostí	59
Tabulka 20 – Psychologický profil	61
Tabulka 21 – Kriminální minulost.....	64
Tabulka 22 – Shrnutí.....	65

13 Seznam použitých grafů

Graf 1 – Rozdělení respondentů	42
Graf 2 – Pohlaví.....	43
Graf 3 – Věk	44
Graf 4 – Pojem aktivní střelec	44
Graf 5 – Znalost pojmu aktivní střelec	45
Graf 6 – Motivy aktivního střelce.....	46
Graf 7 – Místo útoku aktivního střelce	47
Graf 8 – Rozpoznání potencionálního pachatele	48
Graf 9 – Znaky rozpoznání aktivního střelce.....	49
Graf 10 – Možnost střelby na českých školách	50
Graf 11 – Bezpečnostní prvky na školách	51
Graf 12 – Přístup do školy	52
Graf 13 – Odvrácení útoku díky bezpečnostním prvkům.....	53
Graf 14 – Bezpečnostní rámy	53
Graf 15 – Reakce na aktivního střelce	54

14 Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Otázka č. 1: **Jsem**

- Středoškolský student
- Zákonný zástupce středoškolského studenta
- Pedagogický pracovník
- Jiné (→ konec dotazníku)

Otázka č. 2: **Pohlaví**

- Muž
- Žena

Otázka č. 3: **Věk**

- 15 – 20
- 21 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 50 +

Otázka č. 4: **Setkali jste se s pojmem aktivní střelec?**

- ANO
- NE

Otázka č. 5: **Víte, kdo je aktivní střelec?**

- ANO
- NE (→ pokračuje otázkou č. 11)

Otázka č. 6: **Jaké jsou podle Vás motivy aktivního střelce?**

- Ztráta zaměstnání
- Spory se spolužáky či spolupracovníky
- Konflikty s učiteli či nadřízenými
- Rodinné problémy
- Nenávist k celému světu a okolí

- Náboženský motiv
- Vlastní odpověď: .....

Otázka č. 7: **Na jakém místě by s největší pravděpodobností mohl zaútočit aktivní střelec?**

- Vlastní odpověď: .....

Otázka č. 8: **Myslíte si, že se dá předem rozpoznat potencionální pachatel?**

- ANO
- NE (→ otázka č. 10)
- NEVÍM (→ otázka č. 10)

Otázka č. 9: **Podle čeho?**

- Vlastní odpověď: .....

Otázka č. 10: **Myslíte si, že by se mohl incident podobný střelbě na amerických školách odehrát i v České republice?**

- ANO
- NE
- NEVÍM

Otázka č. 11: **Jaké ve škole fungují bezpečnostní prvky a kde jsou umístěny?**

- Vlastní odpověď: .....

Otázka č. 12: **Do školy je přístup:**

- Ve škole je vrátnice a bezpečnostní pracovník, osoby se musejí před vstupem zapsat či identifikovat
- Ve škole je vrátnice, ale neslouží k dohledu nad osobami, které do školy vstupují
- Přes čipovou kartu či podobný vstupní doklad, kterým se musí osoba identifikovat
- Jiný: .....

Otázka č. 13: **Myslíte si, že dané bezpečnostní prvky (kamery, zamčené dveře, ostraha apod.) mohou odvrátit útok aktivního střelce?**

- ANO

- NE
- NEVÍM

Otázka č. 14: **Myslíte si, že by bylo vhodné mít na školách bezpečnostní rámy?**

- ANO
- NE
- NEVÍM

Otázka č. 15: **Jak byste postupovali v případě útoku aktivního střelce?**

- Uteču
- Schovám se
- Pokusím se osobu odzbrojit
- Vlastní odpověď: .....